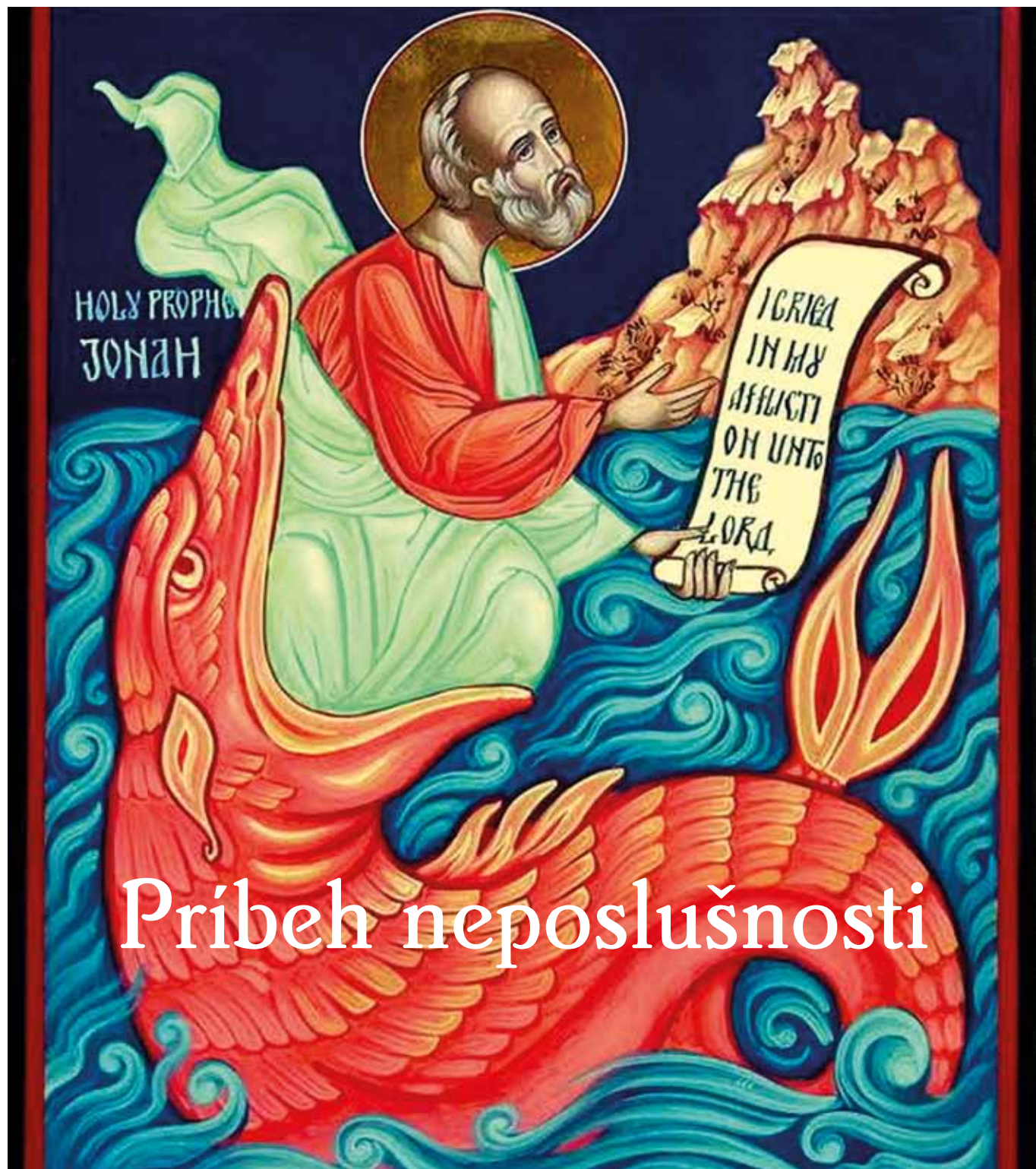

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XVIII. ročník ● 5/2025

Príbeh neposlušnosti

O B S A H

nad obrazmi
MNÍCH S LEBKOU
R. Nagypal

4

úvaha
ODSTUP
D. Patirčák

6

rozhovor
**HAMAS CHCE
VYMAZAŤ IZRAEL**
F. Šebej/E. Mihočová

7

téma
PRÍBEH NEPOSLUŠNOSTI
Š. Markuš

12

wicliffe
3D JAZYK
J. Tomašovský

19

okienko D. Nováka
**VIERA V BIBLIU ALEBO
V DOKTRÍNY**

20

z histórie
**PREBUDENECKÉ
HNUTIE V OZDÍNE**
M. Halža

22

rozlúčka s priateľom
ZA KAROLOM TICHÝM

27

fotouvaha
HODENÝ DO HLBINY
A. Č. Tipulová

28

spod orecha
SLÁVME SLÁVNE
B. Piatko

30

RELAX

31

POMÔŽME ZACHRÁNIŤ MÚZEUM SESTIER ROYOVÝCH

Zriaďovateľom múzea je OZ Sluha. Naše múzeum patrí medzi menšie zariadenia, kde pracujú dobrovoľníci a občas brigádnik na dohodu. Našími témami sú život a dielo sestier Márie a Kristíny Royových, ich rodina, hnutie Modrý kríž a evanjelikálne cirkvi na Slovensku. Takisto nás zaujímajú regionálne dejiny a prebudenécké hnutia v strednej Európe, pretože priamo ohraničujú ostatné témy.

Na to, aby sme mohli naplno rozvíjať múzeum a odborne sprevádzať návštevy je potrebný platený zamestnanec, ktorý by mal dostatok času venovať sa všetkým aktivitám naplno. Preto sa obraciame s prosbou na vás, ktorých zaujíma naša história a záleží vám na udržaní duchovného dedičstva Royových pre ďalšie generácie. Okrem príležitostných darov hľadáme podporovateľov, ktorí by sa zaviazali pravidelne prispievať na túto službu.

PRÁVIDELNÁ PODPORA:

20 €, 50 €, 100 €, 200 €, dobrovoľný príspevok.

Číslo účtu / IBAN: SK44 1111 0000 0010 1561 9003

Pozn. pre príjemcu: Samuel Jurčo
Pravidelní podporovatelia od nás dostanú malý darček a Infolist o našej činnosti.

Ak Vás to zaujalo a oslovilo, prípadne máte ďalšie otázky, môžete ma kontaktovať na:

e-mail: s.jurco@gmail.com

tel.: +421 908 656 738,

www.divadlosluha.sk/muzeum

www.youtube.com/@muzeum_royovych

Facebook: Muzeum MK Roy

Web Múzea

Online platba

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej, ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2025

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó
Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, Jazyková úprava: Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Zadané do tlače: 21. 5. 2025 Tlač: Alfa print, Martin

Prvá strana obálky: Ikona: Jonáš

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

AKO DETI

Politici – naši aj svetoví – občas vyvedú niečo také, že sa nestačíme čudovať. Impulzívne reakcie, malicherné motívy, unáhlené rozhodnutia, nedomyslené dôsledky sú sprievodnými znakmi ich konania. A niekto si v tej súvislosti povzdychne: „Mal by byť s nimi v miestnosti aj niekto dospelý...“

S detstvom sa spája veľa kladných prívlastkov. Je nevinné, čisté, bezstarostné, radostné, dôverčivé. Možno právom – a možno je to len náš spomienkový optimizmus, keď na to horšie sme už zabudli. Alebo detskému veku pripisujeme to, čo nám v dospelosti chýba...

Pán Ježiš vyzdvihuje deti, keď vraví: *Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nikdy nevojдете do nebeského kráľovstva* (Mt 18, 3). Tým prekvapuje svoje okolie. Učenikom sa zdá nevhodné, aby deti Majstra obťažovali a rozptyľovali, on však má úplne iný pohľad.

Kazateľ Daniel Pastirčák vystihol rozdiel medzi dieťaťom a dospelým slovami: „Dieťa berie život ako zázrak, dospelý ho berie ako projekt.“ Pre dieťa je život darom z milosti. Nemusí si ho zaslúžiť. Nemusí všetko naplánovať. Každý deň stretne niečo nové, každý deň je nad čím žasnúť.

Dospelý berie život ináč. V jeho uvažovaní sa udomácnila istá miera cynizmu. Už vie, ako to chodí. Normálne je dostať „niečo za niečo“. Všetko si treba zaslúžiť. Všetko sa musí naplánovať, zorganizovať, zabezpečiť, poistiť. Keď sa stane niečo nečakané, spravidla nám to skríži naše plány. Prekvapenia sú málokedy vítané. Tomu nás naučila skúsenosť.

Bolo by však naivné rojiť o návrate do detstva. Cesta späť nie je možná, ba vlastne nie je ani žiaduca. Apoštol Pavol píše: *Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby... Nebuďte pri usudzovaní ako deti, v zle buďte maličkí, no pri usudzovaní buďte dospelí* (1Kor 13, 11; 14, 20). Nemáme na výber: sme dospelí a musíme nimi byť. Avšak aj ako dospelí sa musíme znova učiť detskej prostote, pokore a úžasu nad zázrakom života.

Božie kráľovstvo je Boží projekt, nie náš. On nečaká, že si človek sám nájde východisko zo svojej biedy, ale sám prichádza vykonať, čo nie je v ľudských silách. V dobe Exodu sa Boh ujíma bezmocných Hebrejov, ktorým hrozí genocída v Egypte. Oni majú len *stáť a vidieť spasenie Hospodinovo* (Ex 14, 13). V plnosti času Boh prichádza v ľudskej podobe. Znova je to jeho plán, nad ktorým človek len žasne. A keď Pán Ježiš príde znova, aby sa ujal vlády nad svetom, znova to bude v Jeho čase a Jeho spôsobom. To, ako veľmi by sme chceli poznať ten čas, rozumiť všetkým znameniam, dešifrovať všetky prorocktá a všetko mať zaškatulkované, svedčí, aké ťažké nám je byť deťmi. Pán Ježiš však vraví, že práve vtedy, keď k nemu prichádzame s postojom dieťaťa, brána Kráľovstva sa roztvára dokorán.

Som ochotný detinsky dôverovať, že svet je v dobrých rukách – napriek všetkému, čo prinášajú každý večer správy? Spoločnem sa na nebeského Otca, že vie, čo robí, i keď nekoná podľa mojich predstáv a zdá sa mi, že už včera bolo neskoro? Vzdám sa zdanlivo oprávnenej požiadavky mať okolnosti svojho života pod kontrolou? Potom môžem brať život ako dar, ako zázrak, a nájsť *Boží pokoj, ktorý prevyšuje každý rozum* (Fp 4, 7). To prajem aj vám, milí čitatelia, do nasledujúcich dní. ■

PETER KOZÁR,
starší Kresťanského zboru
v Bratislave-Rači a riaditeľ
penziónu BEREĽA
v Modre-Harmónii

STÍLPČEK:

O ÚPRIMNOSTI POLITIKOV

Všetci predsedovia koalických strán vyhlásili, že nevidia pre Slovensko inú alternatívu ako členstvo Slovenska v Európskej únii.

Ale ich vyhlásenia neboli celkom rovnaké: JUDr. A. Danko tiež vidí existenciu Slovenska v Európskej únii, ale bol úprimnejší: k potvrdeniu, že chceme byť v Európskej únii dodal „ale v inej.“ Lenže slovami „v inej“ vlastne poprel, že chce, aby sme boli v „tejto“ Európskej únii. A nepovedal v akej inej únii chce byť. Chce rozpustiť terajšiu Európsku úniu a založiť novú? Či chce, aby sa Európska únia pretransformovala podľa jeho požiadaviek (alebo požiadaviek súčasnej slovenskej koalície)?

Pre každú krajinu je nebezpečné, keď politici o svojich úmysloch hovoria v tajničkách.

Pretože to umožňuje viesť krajinu inde, ako si ľudia želajú. Najhoršie na tom je, že ostatní predsedovia koalických strán sa voči vyjadreniu predsedu SNS neohradili. Ani pán prezident sa neohradil. Oni s tým súhlasia? Aj oni chcú „inú Európsku úniu“? Nechápu, že žiadna únia nemôže naplniť protichodné požiadavky jej členov? Veď každá únia je kompromis. Kompromis, ktorý môže zohľadniť iba základné, najdôležitejšie požiadavky všetkých členov.

Predsedovia koalických strán sa neohradili. Nepovedali, čo chcú a „čudujú sa“, že ľudia sú znepokojení. A obviňujú opozíciu, že ľudí zavádza, že klame: „Veď sme vyhlásili, že chceme zotrvať v Európskej únii!“ Ale v akej?!

Tragikomickú korunu týmto vyhláseniam dali členovia jednej samosprávy: „Nemôžeme vystúpiť z Európskej únie, veď by sme prišli o eurofondy!“ ■

Ivan Turek

MNÍCH S LEBKOU

RICHARD NAGYPAL

Hieronym. Výnimočná postava kresťanstva. Mních, ktorý preložil Bibliu do hovorovej latinčiny tak, aby bola prístupná pre každého. Neskôr sa utiahol do Betlehema, kde založil niekoľko kláštorov a hospic.

Keď v roku 419 zaútočili na Betlehem diví barbari, zničili aj ním založené kláštory. Hieronym sa zachránil a hneď, ako to bolo možné, sa vrátil do Betlehema, aby obnovil, čo sa dalo. Bol však už slabý a strácal zrak. Bolo to najmä pre to, lebo preklad Biblie vyžadoval obrovskú sústredenosť a trval mu najmenej 13 rokov (preto posledné spisy diktoval.) Zomrel v roku 420 neďaleko Betlehema. Bol pochovaný do krypty svojho zničeného kláštora.

Na obraze vidíme muža, ktorého nezaujíma jeho zovňajšok. Je starý, ale zdá sa, že nemá v pláne poberať dôchodok. Nechodí k holičovi ani na kozmetiku. Je sústredený. Nemá čas riešiť politické statusy a určite ho nezaujíma nové video internetového influencera, ani selfie svojho spolužiaka pri Eifelovke. Uvedomuje si vážnosť svojho diela, že svoj život žije na to, aby niečo za sebou zanechal.

Tak ako on, aj ty máš iba jeden život na to, aby si ho žil. A je príliš vzácny na to, aby si ho zahodil do koša. Hieronym ťa volá, aby si svoje poslanie našiel a išiel za ním bez ohľadu na cenu. Pred sebou má tri knihy. Sú to preklady Biblie. Hebrejský, grécky a kniha, ktorú píše sám: Vulgáta, ktorá sa dodnes považuje za veľmi kvalitný latinský preklad. Svoju cestu si musel vyšliapať sám. Nemal internet ani žiadne softvéry ani ChatGPT. Musel to byť vizionár s obrovskou disciplínou. Hieronym bol priekopník. Nečaká, že niekto iný naplní potrebu, ale iniciatívne preberá zodpovednosť na svoje plecia. Trvá mu to 13 rokov. Nie je to nevyzretý nadšenec, taký luxus si nemôže dovoliť. Preráža cestu vpred, dáva najavo, že Biblia potrebuje byť prístupná a vo svojej misii je stabilný. Stáva sa tak učiteľom národov. Jeho práca zasiahne tisíce ľudí, ktorí budú môcť prvýkrát rozumieť Božiemu Slovu. Stáva sa aj evanjelistom, lebo skrze jeho dielo budú môcť ľudia stovky rokov po jeho smrti spoznávať Boha. Na svetovej scéne sa dejú

veľké udalosti, (napríklad počas písania jeho práce Vandali dobyli Rím v r. 410), ale tento muž vytrvalo sedí na stoličke a v anonymite napĺňa svoju úlohu.

Na jeho stole je lebka, ktorá je často maľovaná na obrazoch kresťanských hrdinov. C. S. Lewis raz povedal, že kresťania, ktorí najviac urobili pre tento svet, boli tí, ktorí sa najviac sústredili na ten ďalší. Tí, ktorí žili vo svetle večnosti, boli najproduktívnejší pre časnosť. Chesterton zas povedal, že každá generácia je prerastená svätcami, ktorí jej protirečili najviac. Lebka je symbolom latinského mníšskeho sloganu *Memento mori* – pamätaj na smrť. Pripomína krehkosť života, ktorý je „parou, ktorá sa nachvíľu ukáže a potom zmizne“ (Jk 4, 14). Všetci sme si rovní, bohatí aj chudobní, pekní aj škaredí, múdri aj hlúpi. Lebo všetci zomrieme. Aj pod tvojou krásou sú len kosti a šlachy a každý z nás prijal list o tom, že je smrteľne chorý.

Svätcí s lebkou nás učia pripomínať si, že tak, ako oni, aj my sme každým nádychom bližšie k momentu, kedy nám hrobár zaklope na truhlu, alebo nás spália v krematóriu. Učia nás nezabúdať, že nevieme, kedy príde koniec nášho života, že o pár minút môžeme čeliť stretnutiu so svojim Stvoriteľom a budeme braní na zodpovednosť za svoj život.

Žijeme vo svete, ktorý myšlienkou na smrť opo-
vrhuje. Tvárime sa, že tu budeme žiť navždy. Tvá-

rou v tvár realite svojej smrti však premýšľame inak. Naše rozhodnutia tu a teraz určujú, či naša smrť bude tragédiou alebo víťazstvom.

Nemyslím si, že žijeme v horšom svete ako naši predkovia. Ale žiadna iná generácia nečelila takému agresívnemu tlaku na to, ako trávime svoj čas. Premrhať svoj život je dnes oveľa ľahšie ako kedykoľvek pred tým. Stačí, že máme mobil a slabú vôľu a svoj voľný čas premrháme sledovaním životov druhých ľudí. Nie že by to samo o sebe bolo zlé, ibaže to neprináša nič dobré. Na konci dňa za nami ostanú len prezdieľané statusy a olajkované komentáre, okrem toho nič, iba jedna veľká nula.

Práve do našej doby prichádza odkaz Hieronyma, ktorý v samote svojej osobnosti konzistentne pracuje na svojom poslaní. Nemá čas na instagram. Sú predsa dôležitejšie veci. V stávke je predsa moja večnosť! Život je príliš vzácny, aby som ho premrhal.

Dám si na pozadie svojho mobilu lebku, vyhodím sociálne siete von oknom, ale za žiadnu cenu nesmiem dovoliť, aby som svoj život premárnil!

Svet hladuje a žízni po ľuďoch, ktorých srdce úplne patrí Bohu a ktorí bežia za svojim poslaním a nasledujú ho bez ohľadu na cenu. Tak zodvihňme svoje zadky a bežme. Nekráčajme. Bežme! ■

zdroj: LeaderExpres

Caravaggio: Mních s lebkou

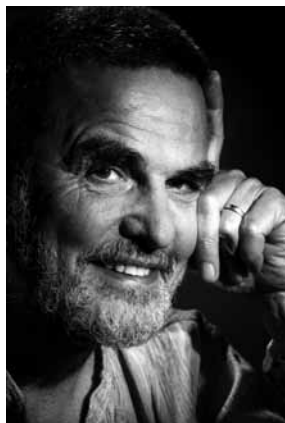

ODSTUP

DANIEL PASTIRČÁK,
kazateľ CB Bratislava-Kaplnka

Začiatkom tohto desaťročia nás napadol neviditeľný nepriateľ. Svet sa scvrkol do neviditeľného vírusu. Fascinujúci detail narástol do obludných rozmerov a prekryl celý svet. Na to, aby sme ho zvládli, sme potrebovali odstup. Podobne ako ho potrebuje maliar pri svojej práci. Nos má príliš blízko plátna, je posadnutý detailom, na ktorom pracuje, stratil sa mu celok. Potrebuje zodvihnúť tvár, zanechať detail, ktorým sa zaoberal a pozrieť sa na obraz z odstupu. Prižmúriť oči, opäť uvidieť celok, lebo iba v ňom môže vidieť jasne, ako má vyzeráť detail, na ktorom pracuje.

Potrebujem od svojho problému odstúpiť, pozrieť sa naň v kontexte celku. Tak ako počas pandémie. No odstup potrebujeme v každej situácii. Potrebujem odstúpiť od svojich vzťahov. Každodennou blízkosťou mi natoľko zovšedneli, že svojich blížnych už vlastne ani nevidím. Medzi mnou a nimi je závoj predstáv, ktoré som si o nich vytvoril. Tak dlho som pozoroval smietku v oku môjho blízkeho, až sa napokon stala brvnom v mojom oku. Chce to odstup. Od všetkého sa dá predsa odstúpiť. Lenže, je tu niekto, kto je so mnou vždy. Niet pred ním úniku. Obťažuje ma bez prestania, celých šesť-

desiat rokov. Keď chcem od neho odstúpiť, on odstúpi so mnou. Je vtieravý, otravný, bez prestania mi vnucuje svoju prítomnosť. Hovorím mu Ja. On určuje všetko. Ním sa dívam na vás, na svet, ním premýšľam, ním sa vám práve prihovám. Kým neodstúpim od seba, nedokážem odstúpiť od ničoho iného. Veď iba cez seba všetko vnímam a poznávam.

Môže azda človek odstúpiť sám od seba? *Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení: ja vám dám odpočinúť.* Pozý-

va nás Boh Kristovými slovami. *Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom.* Nuž človek od seba môže odstúpiť iba k Bohu. Kam mám odstúpiť, ak chcem odstúpiť k Tebe, Bože? Veď ako vidím, Ty sám si sa stal malý, zmenšený na rozmery mojich myšlienok. Zmenšil som Ťa svojou zbožnosťou, svojimi teologickými poučkami, svojimi modlitbami na použiteľnú veľkosť. Stal si sa taký malý, že ma už nemá čím uchvátiť. Taký malý Boh už ani nestojí za to, aby som po ňom túžil a žil pre Neho celou svojou bytosťou. Potrebujem odstúpiť od môjho malého obrazu Boha a uvidieť znova Jeho nekonečnú skutočnosť. Kam mám odstúpiť? *Učte sa odo mňa, lebo som pokorný a tichý srdcom.* To je to miesto, miesto v Kristovi, jediné miesto kam zo seba môžem odstúpiť do nekonečnej veľkosti Boha – pokoja a ticha. *Ďakujem Ti Bože, že si skryl tieto veci pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich tým najmenším.* Treba odstúpiť k tomu najmenšiemu miestu v sebe, tam kde sa všetko, kým som, začína. Do dieťaťa, ktoré sa v každom okamihu bytia rodí z daru milosti. Indický básnik Thákur o tom napísal múdru básničku:

*Daj, aby zo mňa zostala len tá čiastočka, vďaka ktorej ťa môžem nazývať svojím všetkým.
Daj, aby z mojej vôle zostala len tá čiastočka vďaka ktorej ťa môžem cítiť na všetkých stranách a stretnúť sa s tebou vo všetkom a ponúknuť ti svoju lásku v ktorejkoľvek chvíli.
Daj, aby zo mňa zostala len tá čiastočka, vďaka ktorej ťa nemôžem nikdy zaprieť.
Daj, aby z mojich pút zostala len tá čiastočka vďaka ktorej som zviazaný s tvojou vôľou a tvoj zámer sa uskutočňuje v mojom živí
tou čiastočkou je puto tvojej lásky ■*

HAMAS CHCE VYMAZAŤ IZRAEL Z MAPY SVETA

7. októbra 2023 islamskí teroristi Hamasu vraždili na izraelskom hudobnom festivale Nova pri hraniciach s pásmom Gazy a v príľahlých osadách. Pri útoku zabili 1 208 civilistov a nešetřili ani deti. Do zajatia odvliekli 250 rukojemníkov. Tento deň označil Izrael za najhorší vo svojich dejinách. Na teroristický útok odpovedali izraelské ozbrojené sily vojenskou operáciou v pásme Gazy a intenzívnym bombardovaním cieľov Hamasu. Historicko-politické pozadie súčasného izraelsko-palestínskeho konfliktu, vrátane vzniku štátu Izrael, ozrejmil na februárovej Seniorátnej pastorálnej konferencii Liptovsko-oravského seniorátu **FRANTIŠEK ŠEBEJ** – psychológ, novinár a bývalý politik. Výber z diskusie, ktorá odznela po prednáške Františka Šebeja na Seniorátnej pastorálnej konferencii 10. februára

2025 spracovala a foto: EMÍLIA MIHOČOVÁ: F. Šebej

Ilustračné foto: JANA MICHALOVÁ: Izraelské štruktúry

Nedávno americký prezident Donald Trump, známy kontroverznými vyjadreniami, navrhol svojské riešenie pre zničenú Gazu. Keby sa izraelskej armáde podarilo definitívne zastaviť a poraziť Hamas, treba oblasť znovu vybudovať. Na to je však podľa Trumpa potrebné, aby odtiaľ Palestínčania načas alebo definitívne odišli.

Z toho, čo americký prezident vyhlásil, boli všetci zdesení. No analytici, ktorí sa touto záležitosťou dlhodobo zaoberajú, prípadne žijú v Izraeli, až takí zdesení nie sú. Vysvetlím prečo. V Gaze žijú asi dva milióny obyvateľov. Ide o územie, ktoré je v ruinách, je neobývateľné, infraštruktúra nefunguje. Ľudia nemajú vodu, elektrinu ani kde bývať. Ak sa má Gaza obnoviť, väčšinu budov

treba zbúrať. Stavebné aktivity sa však nemôžu začať, kým sú v ruinách stále obyvatelia. A hlavne, treba oblasť, ak nemá byť opäť hrozbou, zbaviť podzemných tunelov a zariadení na odpaľovanie rakiet.

Kto a akí sú vlastne obyvatelia Gazy?

Väčšina západných médií si nikdy nedala tú námahu, aby tam

vyslali skutočných reportérov zo svojich radov a nespoliehali sa len na platených miestnych novinárov. Inak by vedeli, že Gazu neobýva väčšina mierumilovného civilného obyvateľstva, je ovládaná teroristami z Hamasu. Jeho členovia sa narodili a vyrástli v Gaze, a majú medzi civilmi veľkú podporu.

Stovky až tisíce „mierumilovných Palestínčanov“ sa hŕfnu zúčastnili, spolu s ozbrojenými bojovníkmi Hamasu, na prepade Izraela 7. októbra 2023. Samozrejme, podieľali sa aj na vraždení a únosoch. Dokazujú

denia na hudobnom festivale Nova. Práve „nevinná“ populácia držala zajatých rukojemníkov v tuneloch, kde ich mučili alebo takmer vyhladovali na smrť. Polovica unesených už nežije.

Za každého zabitého Žida prežíva obyvateľstvo Gazy obrovskú radosť. Niečo také sa nedeje ani v takej spustnutej populácii, akou je momentálne ruská. Nevie si predstaviť, že by obyvatelia Moskvy alebo Petrohradu bujaro oslavovali vraždenie Ukrajincov. Nedialo sa to dokonca ani v hitlerovskom Nemecku, že by nemecké obyvateľstvo jasalo

ISIS alebo Al-Káida. Je to fanatická organizácia, ktorá pestuje kult smrti. Ide im o nastolenie absolútnej vlády islamu a tých, ktorí nesúhlasia, chcú pozabíjať. To je ich hlavná motivácia, nie záujmy Palestíny.

Pokúsil sa Izrael o zmier s palestínskymi Arabmi?

V roku 2000 nariadil vtedajší izraelský premiér Ariel Šaron izraelskej armáde, aby opustila pásma Gazy. Prikázal tiež vyťahovať židovských osadníkov, a to do poslednej duše. Išlo asi o 6 000 – 7 000 ľudí. A zbúrať všetky židovské civilné budovy. Premiér vydal v židovskej histórii dovtedy nevídané a neslýchané nariadenie – presťahovať všetky židovské cintoríny aj s pozostalými, aby boli pochovaní na inom mieste v Izraeli. Zdvihla sa veľká vlna odporu, ale stalo sa. Gazu kompletne odovzdali do rúk Arabom. Mohli si tam zriadiť svoj štát. Síce malý, ale mohol byť pokojne arabským Singapurom. Gaza má jedny z najkrajších pláží pri Stredozemnom mori. Mohla byť turistickým rajom.

Vráťme sa ešte k nápadu presťahovať obyvateľov Gazy, dočasne alebo natrvalo. Má aspoň trochu racionálny základ?

Samozrejme, je to len ťažko realizovateľné. Rozhodne by to však nebola genocída, vojnový zločin, ani porušovanie ľudských práv. Práve naopak. Zámerom bolo premiestniť ich niekde, kde budú môcť normálne žiť, kde sa im dostane zdravotnej starostlivosti v lepších podmienkach. Napríklad v Egypte, Jordánsku alebo Saudskej Arábii. Hoci kde, kde ich budú ochotní prijať a postarať sa o nich do vtedy, kým sa prípadne nevrátia späť. Nateraz to nie je reálne, ale uvidíme, že ako sa situácia vyvine. Všetci, ktorých to vyrušilo a pobúrilo, by mali navrhnúť iné riešenie. A skúsiť sa na tento problém pozrieť trochu viac izraelskými očami.

to zvukové záznamy. Z mobilného telefónu zabitého židovského dievčaťa volal asi 15-ročný arabský chlapec svojej mame: „Mama, zabil som desať Židov, ešte mám na rukách ich krv.“ A mama mu hovorí: „Boh ti žehnaj, synu.“

Takže fanatická ideológia, ktorá priťahuje fanatických prívržencov?

Padlých bojovníkov Hamasu nie je problém nahradiť, pretože medzi mladými mužmi je to vytúžená kariéra. Napriek strašnému utrpeniu, ktoré spôsobili civilnému obyvateľstvu, má Hamas stále 80 – 90-percentnú podporu, vrátane podpory vraž-

nad vraždením Židov. Je to možné len v Gaze a na Západnom brehu Jordánu. Zabitie každého Žida oslavujú tancom v uliciach a strieľaním do vzduchu.

Kedy Hamas, ktorý v súčasnosti patrí medzi najvplyvnejšie palestínske politické hnutia, vlastne vznikol?

Vznikol okolo roku 1982 – 1984 ako odnož egyptskej islamistickej organizácie Moslimské bratstvo. Ich cieľom nie je dosiahnuť spravodlivé riešenie pre palestínskych Arabov, ale úplne zničiť Izrael, vymazať ho z mapy sveta a zaviesť kalifát, teda islamský štát. Hamas je presne to isté čo

A čo na to okolité arabské štáty? Ved' prvý, kto uzavrel hranice s pásmom Gazy, bol Egypt. Miestnych obyvateľov odmieta prijať aj Jordánsko, tak kam by vlastne išli?

Je to tak. V marci 1979 sa podarilo uzavrieť mierovú zmluvu medzi Egyptom a Izraelom. Vtedy vrátil Izrael Egyptu Sinajský polostrov, obsadený ešte od Šesťdňovej vojny v roku 1967. Chcel mu odovzdať aj Gazu, čo Egypt odmietol – práve kvôli obyvateľom, ktorí už boli pod vplyvom teroristickej organizácie Moslimské bratstvo. Palestínskych Arabov nechcú, pretože by pre nich znamenali problém. Proti je aj Jordánsko, ktoré má s radikálnymi Arabmi z pásma Gazy tiež zlé skúsenosti.

Žijú v súčasnosti v Gaze kresťania?

Ak tam aj nejakí kresťania boli, asi ich tam veľa nezostalo. Zo všetkých arabských krajín kresťanov postupne vyhнали, alebo museli utiecť pred moslimským násilím. Do Libanonu, Spojených štátov amerických, Kanady, Európy alebo Izraela. Momentálne silnie prenasledovanie kresťanov v Sýrii, ktorí komunikujú ešte po aramejsky – teda v jazyku, ktorým pravdepodobne hovoril Ježiš Kristus.

Majú to podobne zložitú aj Židia?

V arabskom svete sa nežije dobre kresťanom ani Židom. Napríklad v Bagdade, hlavnom meste Iraku, žila asi 50 – 100-tisícová prastará židovská menšina. Pochádzala ešte z čias kráľa Nebúcadnecara, žila na tomto území dávno pred príchodom Arabov v 7. storočí. Irackí Židia boli po 2. svetovej vojne a vzniku štátu Izrael postupne zbavovaní majetku, zabíjaní alebo vyhánaní. Usadili sa práve v Izraeli, rovnako ako väčšina severoafrických Židov z Alžírsku, Maroka a Egypta. Je to asi 600 – 800-tisíc tzv. sefardských Židov. Na rozdiel od aškenázskych Židov, ktorí pochádza-

jú prevažne z Európy. Kedysi to boli utečenci, dnes sú izraelskými občanmi. Preto toľko Izraelčanov vie po arabsky, pochádzajú z arabských krajín. Arabčinu si do Izraela priniesli.

Za súčasným antisemitizmom a prenasledovaním Židov je aj rozšírené presvedčenie, že Amerika prostredníctvom Izraela bojuje proti všetkým arabským štátom, aby spoločne ovládli svet. Kde sa tento naratív zobral? Propaganda sa začala šíriť, keď arabské štáty – vtedy veľmi dob-

Odvedy tento podvrh, falzifikát, ktorý pôvodne vyšiel v ruštine, slúži všetkým antisemitom ako argument proti Židom. Vznikla tak legenda, že Izrael – malý satan a Spojené štáty americké – veľký satan, bojujú spoločne proti všetkým moslimom a arabskému svetu. Dodnes nájdete *Protokoly sionských mudrcov* v každom arabskom kníhkupectve od Maroka až po Saudskú Arábiu, mimochodom spolu s arabským prekladom Hitlerovho *Mein Kampf*. Pasáže z Protokolov sionských mudrcov sa na Blízkom výcho-

re vyzbrojené Sovietskym zväzom – prehrali v roku 1967 Šesťdňovú vojnu s Izraelom. Rusi si mysleli, že Izrael bude ľahká korisť a že mu zabránia dostavať svoj jadrový reaktor. Po prehre Arabov vtedajší šéf ruskej tajnej služby Jurij Andropov rozhodol, že treba urobiť niečo silne propagandistické. A tak dal do arabského sveta rozšíriť preklad *Protokolu sionských mudrcov*. Ide o konšpiračný pamflet zo začiatku 20. storočia – údajný záznam z prvého sionistického kongresu, na ktorom sa mali Židia dohodnúť, že ovládnu svet. **A príbeh začal žiť svojím životom...**

de tak dobre uchytili, až sa ocitli priamo v charte Hamasu a Hizballáhu. Pritom vznikli v dielni ruskej tajnej služby začiatkom 20. storočia. Mimochodom, v prvých rokoch ich čítali aj kňazi v pravoslávnych chrámoch. Spustili vlnu pogromov, ktoré postupne prinútili Židov z Ukrajiny, Ruska a Moldavska a iných komunistických krajín utekať smerom na západ a potom do Izraela.

To všetko tvorí pozadie súčasného izraelsko-palestínskeho konfliktu, ktorý opäť eskaluje. Svet spočiatku chápal právo Izraela na odvetu voči Hamasu po útoku zo 7.

októbra 2023. Čoraz častejšie sa však objavuje otázka, či to nezašlo príďaleko a či sa z obete nestal agresor – aj vzhľadom na vysoké počty kolaterálnych, teda civilných strát.

Údaje o obetiach, ktoré západným médiám poskytujú zväčša agentúry Hamasu, sú zmanipulované a nepravdivé. Uvediem jeden príklad za všetky. Asi po pár týždňoch konfliktu prepuklo celosvetové zdesenie a škandál, že izraelská raketa zasiahla nemocnicu Šifá v meste Gaza. Svetové médiá pobúrene informovali, že o život prišlo 500 ľudí. Izrael čelil ostrej kritike. Až neskôr vysvitlo, že raketa nespadla na nemocnicu, ale na parkovisko. A nevypálil ju Izrael, ale islamský džihád. Mŕtvych nebolo 500 ale iba 50. Izrael s útokom nemal nič spoločné. Ale už nikomu v západných médiách nenašlo, aby sa ospravedlnil. A takýchto dezinformácií je neskuťtočne veľa.

Prečo je dôležité, aby izraelská armáda Hamas definitívne porazila a nestiahla sa predčasne?

Nemôže dovoliť, aby Hamas v Gaze zostal, inak by všetci padli Izraelčania, ktorí obetovali svoje životy v boji, zomreli zbytočne. Irán alebo Katar by ho znovu vyzbrojili, a Izrael by sa opäť ocitol v ohrození. Predstavte si, že žijete na juhu Izraela, kde 2 – 3-krát za deň s rodinou utekáte do krytu. Deje sa to už celé roky, denno-denne z Gazy pália desiatky až stovky rakiet na civilné obyvateľstvo. Dokedy to má Izrael znášať? A znášal by to vôbec nejaký iný štát? Nie je žiadny rozdiel medzi raketami odpálenými z Gazy na Izrael a raketami odpálenými z Ruska na Charkov.

A čo informácie o údajnom hladomore a humanitárnej katastrofe?

V Gaze je situácia veľmi zlá, ale rozhodne tam nie je hladomor. Nikto nie je podvyživený a deti

nezomierajú od hladu. Jediný, kto tam takmer zomrel od hladu, boli izraelskí rukojemníci držaní v kobkách arabskými civilistami.

Hamas používa civilov ako živé štíty – čo je to za spôsob boja?

V západných demokratických krajinách, či sme veriaci alebo neveriaci, či sme Židia alebo kresťania, považujeme za správne a mravné chrániť ženy, deti a starcov pred smrťou a násilím. Je to dokonca naša povinnosť. No tento kult smrti, ktorý robí zo žien a detí živé štíty s cieľom obetovať ich, nebol vlastný ani islamu. Aj islamskí bojovníci boli v tomto slova zmysle „civilizovaní“. Teraz však tvrdia: „Sme silnejší, pretože milujeme viac smrť a vy ste slabší, lebo milujete viac život.“ Jednoducho, ide o kult smrti.

Je to o spôsobe nazerania na život a smrť?

Na Západe je používanie živých štítov vojnový zločin. Pre nás je normálne milovať život. Je normálne snažiť sa o záchranu rukojemníkov aj za cenu prepustenia tých najhorších hrdlo-rezov a vrahov. Pre Izrael má hodnotu život každého jedného uneseného rukojemníka. Pre ľudí vychovaných v západnej kultúre, či sú kresťania alebo ateisti, je normálne lipnúť na živote a chrániť svojich blízkych.

Islamský terorista však verí, že keď vyhodí do vzduchu autobus plný detí, príde rovno do neba a tam za odmenu dostane panny. Je ťažké si predstaviť, že niekto takejto sprostosti verí. Ale čuduj sa svete, takých, čo tomu veria, je dosť. Islamisti veria, že sa do neba dostanú aj obeť, ktoré použili ako živé štíty, lebo zomreli mučeníckou smrťou pre Proroka. Proti niečomu takému sa veľmi ťažko bojuje. Ako v takej situácii dodržiavať civilizované pravidlá vedenia vojny?

Témou izraelsko-palestínskeho konfliktu sa zaoberáte už

dlho, Izrael ste niekoľkokrát osobne navštívili. Je to pre vás emocionálne silná téma?

Je to téma, ktorá sa ma osobne dotýka. Nepochopiteľné sú pre mňa napríklad pro-hamasnícke demonštrácie na amerických univerzitách. Považujem to za absolútne nechutné. Predstavte si, že by univerzitný svet v čase vrcholiaceho holokaustu zaplavili skandujúci študenti volajúci na slávu Hitlerovi. Je to asi na tej istej morálnej úrovni. Každá raketa odpálená z pásma Gazy na civilné ciele v Izraeli je vojnový zločin. No už aj to má Západ problém si uvedomiť – že vojnové zločiny páchajú teroristi, nie izraelská armáda. Vlastne celá západná ľavica je pod vplyvom roky trvajúcej dezinformačnej

kampane – palestínskej, arabskej, ale najmä ruskej. A stáva sa stále viac antisemitskou.

V západných krajinách pozorujeme veľké hnutie za oslobodenie Palestíny. Je aj na Slovensku nejaká skupina, ktorá ho reprezentuje?

Propalestínske hnutie existuje aj na Slovensku v progresívne ľavicových kruhoch a medzi kaviarenskými intelektuálmi, ku ktorým patrí aj ja. Som intelektuál a stretávam sa s intelektuálmi na kávičke, kde „mudrujeme“ o aktuálnych spoločensko-politických témach. Žiaľ, toto kaviarenské prostredie, tak na Západe ako aj na Slovensku, je zasiahnuté agendou extrémnej ľavice, ktorá je antisemitská a propalestínska.

Existujú isté propalestínske centrá, napríklad arabisti na filozofickej fakulte, ktorí aj v médiách vystupujú ako znalci Blízkeho východu a islamu. Sú pod vplyvom konšpiračných teórií proti Izraelu.

Aké dôvody má Katar na to, aby podporoval Palestínčanov, keď si ostatné arabské národy držia odstup?

Ostatné krajiny Palestínčanov nepodporujú len preto, že sú pre nich organizačný a bezpečnostný problém. Jednoducho, nechcú mať doma neporiadok a teroristov. Ale to neznamená, že menej nenávidia Židov a židovský štát. Motív Kataru je ten istý ako motív Hamasu – nenávisť voči Židom, nie podpora

Palestínčanov. Palestína je pre islamistov umelý problém. Majú v sebe smrteľnú nenávisť voči Židom tak ako iránski ajatolláhovia. Ich snahou je úplne zničiť Izrael, osudy Palestínčanov ich nezaujímajú. To, čo ich spája, je spoločný nepriateľ. Ide o náboženskú nenávisť, genocídnu a smrtiacu, ktorá s osudom palestínskych Arabov nemá nič spoločné. Myslím si, že palestínski Arabi by si od sveta zaslúžili trochu viac pochopenia pre ich ľudskú situáciu. Život v Gaze, to je mizéria a ťažký útlak – politický, ľudský, náboženský. Pomôcť sa im však nedá inak ako oslobodením od Hamasu. ■

*Zdroj:
Evanjelický východ, 4/2025, krátené*

JONÁŠ PRÍBEH NEPOSŁUŠNOSTI

Text: ŠTEFAN MARKUŠ
Ilustračné obrazy: G. DORÉ: BIBLIA

UTEKAJÚCI JONÁŠ

Jon 1, 1 – 4; Lk 11, 29 – 32

Jonášova kniha má štyri krátke kapitoly. Od iných prorockých kníh Starej zmluvy sa líši tým, že obsahuje iba dve predpovede. Jedna z nich sa vyplnila: *...hodte ma do mora a more sa utíši* (Jon 1, 12) a druhá sa nevyplnila: *Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátené* (Jon 3, 4). Biblia teda hovorí aj o neúspešnej predpovedi. Jonášova skúsenosť nie je príkladná. Skôr sa chceme od nej dištancovať. Jeho zážitky nastavujú zrkadlá, ktoré nás nútia k zamysleniu. No nemôžeme ho odsudzovať. Môžeme sa na neho v mnohom podobať. Jonášov príbeh nám teda kladie otázky. Najprv sa pýtame my jeho, potom nás oslovuje on sám.

Akým literárnym žánrom je Jonášova kniha?

Je podobenstvom, alegóriou, židovským midrašom, satirou, prorockou legendou, didaktickým poučením, fikciou či historickou udalosťou? Mnohí pokladajú Jonášov príbeh za podobenstvo, ktoré pripomína zázračnú moc Boha Stvoriteľa a Jeho práva zasahovať do osudov ľudí. V knihe nachádzame mnoho príhod, ktoré sme náchylní pokladať za náhodné. Máme v nej správu o prívolanom vlnobití, o odhalení previnilca losovaním, o prehltnutí človeka veľkou rybou a jeho vyvrátení na suchú zem. Správu o rýchlo rastúcej rastline, dozvedáme sa o intervencii inteligentného červíka, ktorý poslúcha Boha a zničí ricinovník, aj o objednávke východného vetra. Čitateľovi sa zdá, že Jonáš svoje zážitky prinajmenšom zveličuje. Naprogramované náhodné deje v krátkom slede za sebou pre moderný svet sú podozrivé. Za všetkými tými udalosťami však stojí Boh, autor stvorenia. Jonášova správa je zaradená do zbierky biblických kníh a sme presvedčení, že je to tak preto, lebo Jonášov život (a) nás niečomu vyučuje (obsahuje didaktické znaky) a navyše (b) autor sám potvrdzuje, že jeho príbeh je skutočný a historicky pravdivý. Jonáš sa odvoláva na svoj pôvod – bol synom Amittaja (1, 1) a pisateľ 2Krl 14, 25

osvedčuje, že Jonáš ako Boží prorok pôsobil za panovania izraelského kráľa Jarobeáma II. (782 – 753 pr. Kr.), ktorý *prinavrátil Izraelu územie od oblasti Chamatu až po More Aráby (Mŕtve more) podľa slova Hospodina, Boha Izraela, ktoré vyriekol Jonáš, syn Amittaja, prorok z Gat-Chéferu*. Navyše Ježiš Kristus sa na Jonášove historické skúsenosti odvoláva a nespochybňuje pravdivosť jeho minulosti (Mt 12, 40 a Lk 11, 29n).

Nech by sme Jonáša vnímali akokoľvek, jeho príbeh je nespochybniteľne poučný (didaktický) a historicky reálny, lebo máme Boha zázrakov. Ak je Jonáš didaktický a historický, potom sa pýtame: čomu nás učí jeho minulosť? Všimnime si niekoľko faktov:

Hospodin Jonáša oslovil výzvou: *...vstaň a choď do Ninive*, čím mu neponúkol možnosť výberu. Problémom nebol nejasný príkaz, ale nedostatok ochoty ho splniť. Jonáš si prial možnosť voľby, nejakú alternatívu.

Po výzve: *Vstaň a choď* Jonáš vskutku vstal – ale nešiel. On odišiel. Sme zvedaví a pýtame sa: prečo odchádza? Príčinu nám objasní až na konci

knihy. Mal Jonáš od počiatku obavy, že sa „preukáže“, že vyslanie do cudziny nesplní svoj účel? Dostal strach, že ho označia za šíriteľa poplášnej správy? Jonáš sa odvážil zmeniť Božie poverenie. Poučenie môžeme zovšeobecniť. Božie „chod“ človek mení na svoje „pod“. Misijné poslanie cirkvi je zakotvené už v SZ (cirkev má vyjsť za múry a nevolať ľudí medzi múry). Podťe medzi nás – volá cirkev nepretržite. Staňte sa členmi nášho spoločenstva. Božie plány však siahajú za hranice múrov cirkvi.

Božia vyzva *vstať a vyjsť* na konkrétne miesto – *do Ninive* – je druhou lekciou z Jonášovho príbehu. Geografická lokalita vyslania je presne určená. Prorok žil v severnej časti Izraela a vedel, že ich vlastný kráľ *robil Hospodinovi naprotivené* (2Krl 14, 24). Jonáš sa staral o duchovnú obrodu vlastnej krajiny. Navyše Asýria krajinu napadla a zdevastovala ju. A v tejto situácii ho Hospodin vyzval, aby odišiel do hlavného mesta Asýrskeho kráľovstva, do Ninive, veľkého mesta na ľavom brehu rieky Tigris a stal sa misionárom medzi cudzincami, ktorí z Izraelčanov urobili otrokov. Dilemou bola morálna otázka: ako môže Boh odpustiť hriechy pohanského národa, ktorý krutým spôsobom ublížil Božiemu ľudu. Nepriateľa Izraela má Boh trestať a nie ho omilostiť. Celá kniha hovorí o probléme nepochopenia Jonášovho vyslania za hranice domova.

Prečo Jonáš uteká?

Jonáš sa nedokázal stotožniť s Božím projektom v Ninive. Je zaujímavé, že neprotestoval a s Bohom nevyjednával. Urobil niečo, čo nás šokuje. Úvodnej časti jeho spovede rozumieme tak, že si prial možnosť výberu. Od Hospodinovej voľby sa rozhodol dištancovať.

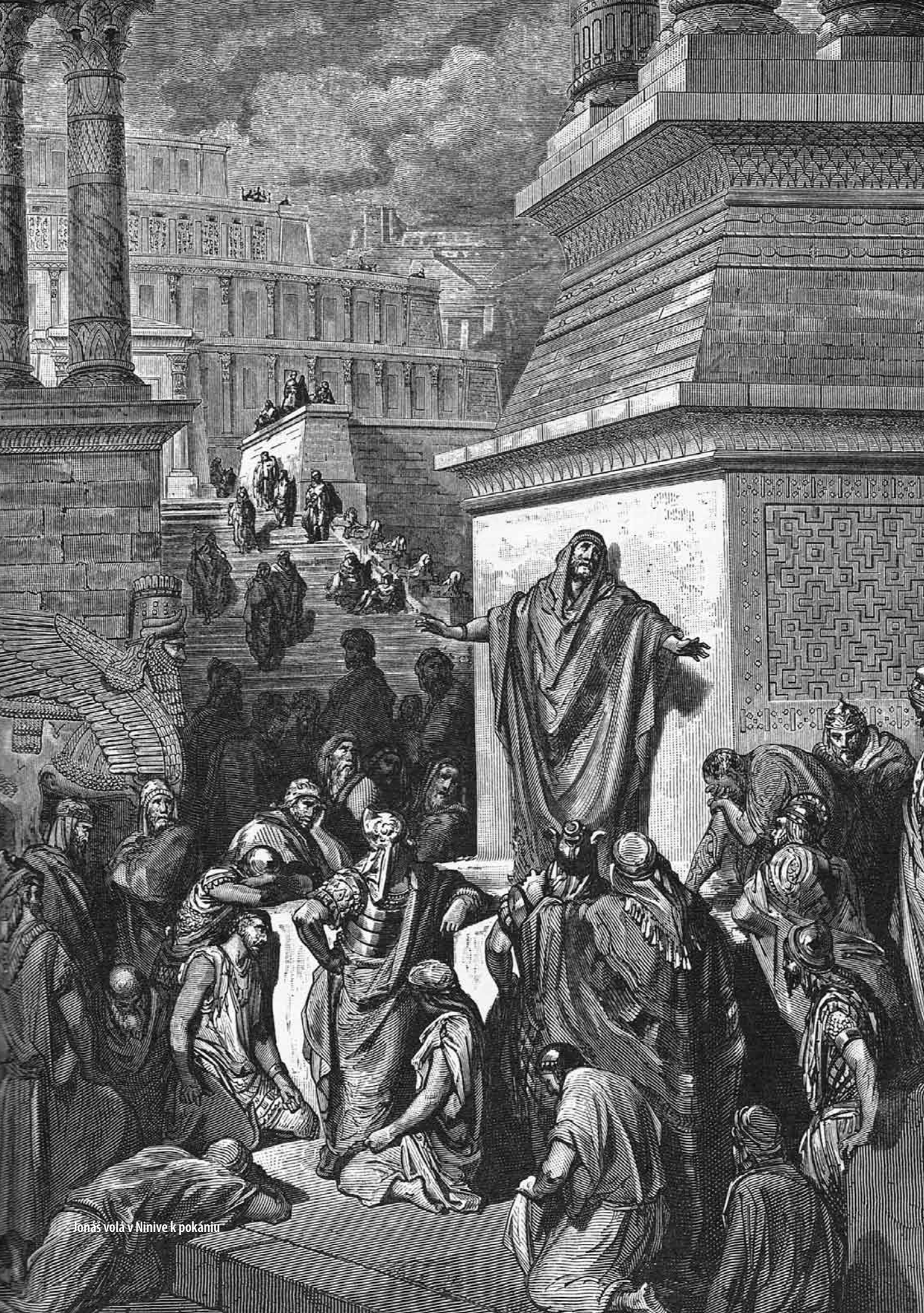
Ďalšie didaktické poučenie je teda obsiahnuté v odpovedi na otázku: prečo sa Jonáš rozhodol utiecť? Hádám súhlasíme, že každá nechť niečo vykonať má svoje dôvody. Aké dôvody mal Jonáš? Ten tretí verš o jeho voľbe vypovedá málo. Dozvedáme sa iba, že: *...vstal, aby ušiel pred tváre Hospodinovej do Taršíša*. Okamžite *vstal* a vedel, akým smerom sa pohne. Čo najskôr k brehom mora. Boh ukazoval na severovýchod, on sa vydal juhozápadne – do prístavného mesta Jafy. Našiel loď, zaplatil cestovné a vydal sa smerom do Španielska. Prečo tak ďaleko? Chcel byť nedosiahnuteľný? Čo najďalej od Ninive? Mal motiváciu nesplniť Božie želanie? Hospodin mu hovoril: *Chod do Ninive... lebo jeho zloba vystúpila pred oči mňa*. Prečo do Ninive? Veď nikdy predtým Boží proroci neprekročili územie vlastného štátu. Síce zvesto-

vali súd nad pohanskými národmi, ale také varovanie znelo vždy z domáceho prostredia. Výzva ho prekvapila. Ak nemá slúžiť vlastnému národu, potom radšej nikomu. Jeho voľba bola v skutočnosti únikom do ním vyvoleného sveta. Neuvedomil si, že všetky národy patria Hospodinovi, nie iba Izrael. Jonáš nepochopil, že lásku k Bohu možno merať iba láskou k ľuďom, bez prívlastkov. Uteká od pohanov na severe k pohanom na západe. Ozaj, aký je rozdiel medzi Taršišom a Ninive? Alebo ešte adresnejšie: aký je rozdiel medzi pohanstvom doma a pohanstvom na ulici? Určite nie je rozdiel v miere odklonu od Pána Boha. Veď celý svet je hriešny a slúži cudzím bohom. A predsa existuje rozlíšenie. Spomínané mestá – Gat-Chéfer, Ninive a Taršiš z hľadiska misijnej práce sa líšia tým, že v jednom z nich Boh chcel mať Jonáša. Ale kto nemiluje Ninive, nesmie sa nazdávať, že miluje svoj domov. A môžeme to ešte aj inakšie povedať. Kto nemiluje miesto, ktoré mu určil Boh, ten v podstate nemiluje ani Boha. Jonáš doteraz bojoval proti bezbožnosti Jarobeáma II. Prečo je z funkcie odvolaný a bez náhrady vyslaný do Ninive? Ak nie pohodlie domova, potom radšej Španielsko. Misiu medzi asýrskymi pohanmi nech robia iní.

O neposlušnosti

Vráťme sa ešte k problematike dôsledkov neposlušnosti. Jonášova skúsenosť je výsostne poučná. Ukazuje, že „neposlušnosť vedie k životu nielen vo vlastnej réžii, ale aj k životu na vlastné náklady“ (R. Betina). Dozvedáme sa, že si cestovné musel zaplatiť. Jonáš si prenajal pohodlnú kajutu, možno so službami „all inclusive“ – môže spokojne spať. Človek pre realizovanie svojských projektov dokáže priniesť obeť. Jonáš mal peniaze. Zdá sa, akoby na útek bol vhodne pripravený. Vlastná voľba ho však vrhla do situácie, nad ktorou stratil moc. Neposlušnosť vyjde vždy drahšie ako poslušnosť. Za každé NIE Bohu zaplatíme vyššiu cenu ako za naše ÁNO. Jonáš si myslel, že smeruje k bezpečne vyvolenému cieľu, že nabral správny kurz. Poučením je, že v každej životnej situácii sa môžeme nevedome pomýliť. Dobrovoľne sa zapletáme do problémov, ktorých riešenia nepoznáme. Na ceste úniku sa vždy pritrafí vhodná loď, jeden lístok je ešte voľný, akoby rezervovaný iba pre mňa. Cesta svojvôle sa zdanlivo začína úspechom. Máme slobodu a môžeme utekať. Čas pohody však neúprosne plyní a poznanie, že nemôžeme navždy ujsť, prichádza v nečakanú chvíľu. Neuvedomujeme si, že vždy utekáme v ústrety búrke. Úžasné poučenie!

Boh sa však neposlušného Jonáša nevzdáva. ■

Jonáš volá v Ninive k pokání

NEPOSLUŠNÝ JONÁŠ A AKTÍVNY BOH

(Jon 1, 4 – 16; Mt 8, 23 – 27)

Odhalenie Jonášovej identity

Jonáš opisuje dôsledky svojej neposlušnosti. „Prekážky na ceste úniku“ – aj tak môžeme charakterizovať Jonášove odmietnutie Božej výzvy. Boh pribrzdil rýchlosť jeho dezercie prirodzeným fyzikálnym javom. Víchor, búrka na mori. Zaujímá nás, či fúkanie silného vetra v danej situácii nenastalo „len tak, zhodou okolností“. Vo veku vedy sa pýtame, či môže vlnobitie vyvolať jednotlivce? Prírodné javy, ktoré na počiatku nejakého procesu sú nepatrné, na konci však nepredvídateľne veľké, moderná fyzika nazýva chaosom. Teóriu chaosu dnes s úspechom využívajú meteorológovia pri predpovedi počasia. Jednoduchou ilustráciou fyzikálneho chaosu je prelet roja motýľov, ktorý rozvíri teplý vzduch nad kvetmi v záhrade a následne vyvolá na odlahlom mieste prudký lejak. Tento „motýli efekt“ pomáha pochopiť, prečo niečo veľmi nepatrné na počiatku procesu vyvolá na jeho konci explozívnu zmenu. Žeby spiaci utečenec v podpalubí lode mohol zapríčiniť nebezpečnú búrku na Stredozemnom mori? Z príbehu sa dozvedáme, že veľký vietor smerom k moru poslal Boh. Máme pred sebou biblickú doktrínu s neobyčajným dosahom. Prírodné javy a historické udalosti môžu byť prostriedkami, ktorými Boh upozorňuje svet na Jeho bytie a suverenitu.

Jonáš a búrka

Všimnime si, ako nebezpečnú situáciu prežíval Jonáš. Počiatok búrky nezaregistroval, lebo *hlboko zaspal*. Príbeh nám ponúka ďalšiu lekcii: aj v ohrození života dokážeme pokojne spať. Keď sme spokojní so sebou, nepocitujeme závislosť na Bohu. Jonáš koná evidentne v rozpore s Božou vôľou, a pritom hlboko spí aj bez *Lexaurinu*. Zaujímavá povaha. Indikátorom vnútornej spokojnosti má byť ľudské svedomie. Jonášove svedomie je utlmené a poplach na lodi neregistruje. Predpokladáme, že čím viac sa človek od Boha vzdaluje, tým intenzívnejšie by sa svedomie malo ohlasovať. Jonášov príbeh hovorí, že je to naopak. S narastajúcou vzdialenosťou od Božieho projektu sa jeho vnútorný indikátor stával nefunkčným. Svojvoľná suverenita umožňuje druh duchovného spánku, ktorý ani nepozorujeme. Fakt, že sme spali, zisťujeme, až keď sa zobudíme.

Spokojné svedomie ešte nič nehovorí o duchovnom stave človeka.

Posádka lode bola naplno zaujatá záchrannými prácami. Vyhadzovali z lode cargo, aby ju odlahčili. V existenčnom zápase objavili v podpalubí spiaceho Jonáša. Okamih zobúdzania ohlásil vynútené kapitan lode. Tá scéna bola zaujímavá a je odkazom, lebo otáča zmysel Jonášovho vyslania. On mal v Nive zobúdzat pohanov. Na mori Jonáša prebúdzala pohanský kapitan lode. Posádka objavila, že nevyčerpala všetky schopnosti cestujúcich na záchranu lode. Každý námorník v duchu svojho náboženstva sa už pomodlil. Medzinárodná posádka bola poskladaná z rôznych kútov sveta a uctievali rôzne božstvá. Volali k svojim bohom s malým b. V tomto zmysle boli „nábožní“ a my sa dnes od nich líšime iba tým, že veríme v Boha s veľkým B.

Všetci sa už pomodlili

a poznali, že ani jeden z ich bohov nepomohol. Len jeden sa ešte nemodlil. Takže spachtoš, zobud sa! *Vstaň a volaj k svojmu Bohu! Azda si Boh na nás spomenie, aby sme nezahynuli*. Akého Boha vyznáva ten spáč v podpalubí? Námorníci sa zaujímali o Jonášove náboženstvo. Pohanovia verili, že ich bohovia (s malým b) by mali v smrteľnej úzkosti pomôcť. *Volaj k svojmu Bohu, Jonáš!* Ak máš nejakého Boha, tak ho vyskúšaj. Možno je mocnejší ako naši. Zdá sa, že verili, že niekto tú abnormálnu búrku musel zaviniť. Vedeli, že existuje osobná vina. Ich bohovia však neodpovedali, čomu porozumeli tak, že búrku nevyvolal *Poseidón*, boh morí, takže vinník musel byť medzi cestujúcimi. Báli sa. Vo svojej primitívnej viere prežívali hroziace nebezpečenstvo ako dôsledok ľudského zlyhania. Vinník musí byť na lodi. V neriešiteľnej situácii volili losovanie. Prebudený Jonáš bol konfrontovaný a zneistený. Keby sa priznal, vinníka by nehľadali hazardným losom. On nechal na los napísať aj svoje meno. Utekajúci prorok výzvu k modlitbe neakceptoval, šancu, že nebude odhalený videl v hre náhody. Prečo sa nemodlil? Príbeh nás upozorňuje na skúsenosť, ktorá sa v živote neraz opakuje a je lekciiou. Keď utekáme, nedokážeme sa modliť. Táto realita má dôsledky. Na trase, na ktorej nemáme byť, je pravdepodobnosť zažitia neželanej udalosti mimoriadne veľká. Jonáš čelil pokoreniu od okoliťého sveta. Z klobúka vytiahli jeho meno. Podrobili ho krížovému výsluchu: *Aké je tvoje zamestnanie? Odkiaľ pochádzaš? Z ktorej si krajiny? A z ktorého si národa?* Jonáš odpovedal iba na otázku svojej národnej príslušnosti a náboženskej identity. Bol

pod tlakom, ale v kritickej situácii sa zachoval ako správny Izraelita. – *Som Hebrej a vzývam Hospodina, Boha nebies, ktorý utvoril more a súš* – vyznal. Ale niečo zaprel. Mal národnú príslušnosť a vzýval Boha nebies. Nepriznal sa, že je zbehom. Prečo zaprel, že od Boha nebies uteká? V jednom komentári som našiel zaujímavý dôvod. David Baker (v seriáli *Tyndale Old Testament Commentaries*) usudzuje, že námorníci na lodi boli prevažne Feničania, ktorí uctievali *boha nebies*. Jonáš zrejme chcel pomýliť osádku a prihlásiť sa k viere Feničanov v domnienke, že si pomôže. Neobozretne však dodal, že jeho *Boh nebies utvoril more a súš*, čím prezradil, že patrí medzi pravoverných Izraelitov. Možno konal v púde sebazáchovy. Nazdával sa, že mu uveria napriek skutočnosti, že je Bohu nebies neposlušný. Ale nevina sa nedá dokázať zavádzaním. Nie je tu nejaký rozpor? Veríme v Boha, sme pokrstení, chodíme do kostola, len nechceme, aby sa ľudia zaujímali o našu minulosť alebo o problémy našej morálky. Môžeme to nazvať Jonášovým syndrómom. Jonáš mal dobré náboženstvo, ale zlú prax. Hlásil sa k svojmu Bohu, ale s ním nežil. Kladieme nesmelo otázku: prečo Jonáš, keď sa už verejne k svojej národnej a náboženskej identite priznal, mal problém tajiť poslušnosť k živému Bohu? Nazdávam sa, že sa dotýkame problémov našej doby. Medzi kresťanom a praktizujúcim kresťanom je veľký rozdiel.

Jonášovo vyznanie zaujalo námorníkov. Prišli na to, že náboženstvo Izraelitu nie je v súlade s jeho životom. *Čo si to spáchal?*, pýtali sa. Na neželanom odhalení jeho minulosti sa podieľali inoverci. Jonášova životná prax nebola v súlade s proklamovanou vierou. Neraz i my podľahneme ilúzii, že keď niečo vyznávame, podľa toho aj žijeme. Nie sme príkladom a sekulárne prostredie rýchlo rozpozná rozpor medzi slovami a životnou praxou. Ak si kresťan, potom myslí a konaj ako kresťan. Kresťanstvo má známy obsah aj formu a nezostať mu verným je jeho popretím.

Priznanie a riešenie

Pohania už poznali vinníka. Na otázku, *čo máme s tebou urobiť* ponúkol riešenie: *Chyťte ma, hod'te do mora a more pod vami sa utíši*. Stal sa svojim prokurátorom aj sudcom. Porotu však nepre-

svedčil. Námorníkom sa nezdalo, že samoobeta je záchranou. Držali sa svedomia a námorníckej cti, no museli konať. Podujali sa urobiť predposledný pokus záchranu, nevediac, že existuje aj iné riešenie. Veslovali smerom k pevnine. Nepodarilo sa. Potom, na konci všetkých pokusov, sa začali modliť k Hospodinovi, k Bohu Izraela – čo je mimoriadne zaujímavé. Modlitby k bohom (s malým b) nepomohli, avšak ani modlitby k živému Bohu (s veľkým B) búrku neutíšili. Tejto situácii porozumeli ako Božej odpovedi. S Jonášom treba definitívne niečo urobiť. Neexistuje záchrana lode bez toho, aby ho nevydali vlnám. Previnilec musel ísť cez palubu. Námorníci nechceli byť vrahmi. Vykonal spontánne to, čo Boh chcel aby vykonal – *a more prestalo zúriť*.

Spokojné svedomie

ešte nič nehovorí

o duchovnom stave človeka

Zmenení námorníci

Pohania prišli k poznaniu živého Boha pre neposlušnosť dezertéra. Útek od Bohom určeného cieľa vedie vždy do krízy. Údivom je, že v kríze máme naďalej nádej. Nie však bez ochoty riešiť minulosť. Jonáš do svojho príbehu majstrovsky zakomponoval osud pohanských námorníkov. Boh použil neposlušného Jonáša k tomu, aby v krízovej situácii mohol prehovoriť

a vydať pohanom svedectvo o živom Bohu. Takto koná Hospodin často. Boh je Bohom zázrakov a mohol pohanov zvrátiť z bludnej cesty aj sám, ale radšej to robí prostredníctvom nás, mňa a teba. Veľmi cenná lekcia Jonášovho príbehu.

Posledný verš 1. kapitoly Jonášovej správy hovorí, že Boh ľudské zlyhania môže využiť na dobro. Všetko sa môže obrátiť na dobré, ak sa zachováme ako Jonáš. Na únikovej ceste urobil hlboké pokánie. Prorok poznal svoj omyl. Do bodu obratu, v ktorom už bol schopný vlastného odsúdenia sa dostal cestou poníženia. Výsledkom bolo, že pohania po utíšení mora obetovali Bohu obeť. Nevieme, čo obetovali. Obrat mysle nikdy nezostane bez odozvy. Prorok sa po odhalení už nevyhovárал a ani námorníci ho neobviňovali. Jonáš nežiadal ľútosť, akceptoval trest. Odsúdil seba a obetoval sa za záchranu cudzincov na lodi. Ide o to, aby sme ani ja ani ty nikdy nezazlievali iným, keď odhaľujú naše pomýlenia. Jonáš nikomu nič nezazlieval, keď ukázali na neho prstom. A tí, ktorí ho odhalili, neboli ani kresťania. Nasledovať jeho príklad je výzvou doby! ■

Vyvrhnutie Jonáša na breh

3D JAZYK

JAROSLAV TOMAŠOVSKÝ,
riaditeľ Wicliffe Slovakia, kazateľ CB Levice

Na minuloročnom stretnutí riaditeľov európskych organizácií Wycliffe bola jednou z hlavných tém potreba prekladov Biblie v Európe. Áno, aj v Európe sa nachádzajú národy bez prístupu k Božiemu slovu v jazyku ich srdca. Dokonca sa dá povedať, že tieto národy si žijú medzi nami bez toho, aby sme si to uvedomovali. Prvou veľkou skupinou takýchto národov sú Rómovia. Jazyková pestrosť tohto národa má svoje korene v ich kočovnom spôsobe života až do nedávnej minulosti. Na svojich cestách si osvojovali slová a výrazy z väčšinových jazykov národov, cez územie ktorých prechádzali, a ktoré sa tak stali súčasťou ich konkrétneho dialektu.

Vďaka Bohu a značnému úsiliu mnohých pracovníkov pod vedením Pierra Van Vuurena bol v decembri 2023 slávnostne odovzdaný preklad celej Biblie do východoslovenskej rómčiny. Avšak v celej Európe, aj na Slovensku, žijú ďalšie rómske jazykové komunity, pre ktoré je potrebné preložiť Bibliu do jazyka, ktorému najlepšie rozumejú. Na konferencii sme mali možnosť stretnúť niekoľko rómskych prekladateľov, najmä z oblasti Balkánu, a vypočuť si svedectvá o tom, ako Pán Boh koná medzi Rómami cez preklad Biblie a rozvoj ich jazyka. Vďaka Bohu za to.

Druhou veľkou skupinou „národov“ bez Biblie po celom svete, Európu nevynímajúc, sú nepočujúci. Teraz by možno niekto protestoval, že to nie je národ. Každopádne ich jazyky sú veľmi odlišné od tých našich, ktoré sú založené na sluchu, resp. zvuku. Ich jazyk je vizuálny – jeden z konzultantov prekladu Biblie do posunkových jazykov to priro-

nal k trojrozmernému obrazu – ich jazyky sú takpovediac 3D. Keď teraz čítate tieto riadky, za každým písmenom sa vo vašej mysli vybaví konkrétny zvuk. Ale pre človeka, ktorý nikdy v živote nepočul žiaden zvuk, je každé naše písmenko ako nejaká tajná šifra, ktorej len veľmi ťažko porozumie a naučí sa ju. Je to presne to isté, ako keby som ja teraz začal písať písmom, ktoré nepoznáte – napríklad takto: 起初 神创造天地。 Preto je pre nepočujúcich také ťažké naučiť sa čítať s porozumením jazyk nás počujúcich. Jazykom ich srdca je posunkový jazyk, kde jednotlivé posunky zvyčajne vyjadrujú celé slova, nielen písmenka. Bolo veľmi užitočné, že na tomto stretnutí sa zúčastnili aj dve členky prekladateľského tímu zo Slovenska – Katka a Mária. Mohli sa s nami podeliť o svoje radosti aj starosti z tejto záslužnej práce. Veľmi potrebujú v prvom rade naše modlitby. Práca na preklade Biblie pre slovenských nepočujúcich nie je to, čo ich živí. Je preto náročné pokračovať tempom, akým by ony samy chceli. Určite by im pomohlo, ak by aspoň kľúčoví členovia tímu mohli túto prácu robiť na plný úväzok. Ďalším problémom, s ktorým sa stretávajú, je nedostatok konzultantov prekladu, ktorí by ich preklad kontrolovali čo do presnosti. Ale aj kontrola zrozumiteľnosti (kontrola v komunite), ktorou sú pre nich nepočujúci na Slovensku, nejde vždy hladko. Čakanie na spätnú väzbu je niekedy frustrujúce. Preto sa modlíme, aby Pán Boh odstraňoval tieto prekážky a nepočujúci na Slovensku, ale i všade vo svete, mohli čím skôr VIDIEŤ celé Božie slovo vo svojom jazyku. ■

VÍRA V BIBLI NEBO V DOKTRÍNY?

DAVID NOVÁK,
předseda RCB v ČR

K sepsání toho článku mě přivedla velmi dobrá recenze filmu *Konkláve*, kde autorka, Marie Kolářová, píše, že největším hříchem je jistota, protože ta je zdrojem nesnášenlivosti, je nepřítelem jednoty a tolerance. Tato věta mi vrtá hlavou a vlastně mi pomohla formulovat moje osobní zápasy a hledání. Vystihuje paradox, se kterým se možná někteří z nás perou.

Před pár dnů jsem zhlédl jakési video, kde dotyčný obhajoval doktrínu o vyvolení. Bylo jasné, že o tom, co říká, nepochybuje. Svoje tvrzení navíc podpiral vybranými biblickými verši a nadto ještě samotným Kalvínem! Vše bylo logicky seřazené, přehledné, navíc jak jsem psal, biblicky podložené. Na to se nakonec několikrát odvolával i dotyčný kazatel s tím, že neopomenul občas dodat, že kdo věří jinak, nečte Bibli pozorně. Videí na toto téma je na internetu mnoho, jako nejlépe shrnující doporučuji přednášku od R. C. Sproula „každý verí doktríně vyvolení“.

Po vyslechnutí kázání jsem měl pocit, že pořádně Bibli nečtu ani já. Navíc – ani nemusím číst Bibli, aby mi argumenty o Božím svrchovaném rozhodnutí někomu dopředu vyvolit k věčnému životu a někoho dopředu zatratit, moc nezapadaly do konceptu Boží lásky. Představa, že milující Bůh dopředu programuje lidi pro zatracení... Prostě chápu lásku jinak.

Znám dobře rádoby teologické veletoce, že Bůh s některými jedná spravedlivě, s některými milostivě, ale nikdy nejedná nespravedlivě. Jenže přiznejme si, že toto dvojí Boží jednání prostě odporuje našemu pojetí svobody a spravedlnosti. Navíc jsou v Bibli jiné verše, které nás vedou k tomu, že se pro Boha můžeme rozhodnout, že máme svobodnou vůli věřit, ale i nevěřit. Pochopitelně, že je lze ignorovat nebo různě překroutit, ale tudy správná cesta nevede.

Hledání jistoty

Zásadní problém dotyčného kazatele byl v tom, co hezky popsala autorka na začátku zmíněného článku. Byla to jistota. Jak se projevovala? Dotyčný si myslel (a sám to několikrát zopakoval), že „věří

Bibli“. Jenže nevěřil Bibli, ale doktríně o předurčení. A to mu bránilo v tom, aby paradox Boží svrchovanosti a naší svobodné vůle přijal prostě jako... paradox, kterému nerozumíme.

V jeho případě to ale nebyla biblická víra, ale doktrinální víra, kdy dopředu víte, co chcete „dokázat“ (vaši správnou doktrínu) – a to obestavujete náležitými veršičky. Jedná se o zdánlivě pevnou hradbu, pokud ovšem nejste konfrontováni s jinými pevnými názory, nebo dobře argumentačně vybavenými lidmi. Aby jste se těmto názorům nebo lidem vyhnuli, dáte jim nějakou dehonestující nálepku a díky tomu pak legitimizujete, že „s těmi se přece bavit nebudu“. V tomto stavu se pak vyhříváme ve své vyvolené křesťanské nebo společenské bublině. Když náhodou přijde pochybnost, pak přece máme svoje doktríny ne?

Zároveň ale každý z nás jistotu hledá a potřebuje ji. Pokud není nic jisté, pak svět se stává místem k zbláznění. Jak to tedy je? Máme se spokojit s jistotou, že jistota neexistuje? To, dle mého soudu, nejde.

Jenže pokud je jistota zdrojem nesnášenlivosti (a to skutečně často je), co s tím?

Možná znáte reformační rčení „sola Scriptura“ (pouhým Písmem). Jako protestant s ním sice souhlasím, ale jen částečně. Pokud bychom totiž tento slogan brali doslova, potom bychom Bibli nevykládali, ale pouze četli, a to nejlépe v původních jazycích, protože každý překlad je zároveň výkladem. Ve skutečnosti nevěříme v Písmo, ale ve svůj výklad Písma. Proto někteří světí sobotu a jiní neděli, někteří nedovolují ženám kázat, jiní v tom nevidí problém, někteří křtí nemluvňata, jiní jen dospělé a mohl bych pokračovat. A to zmiňuji pouze rozdíly mezi protestanty.

Další desítky rozdílů jsou mezi protestanty a katolíky. Všichni čteme jednu Bibli jen ne a ne ji vy-

kládat stejně. Proč? Asi proto, že je iluze si myslet, že nám stačí pouhé Písmo. Vždy totiž bude v našem chápání Písma hrát roli tradice, kultura, zkušenosti, historie, překlad, vzdělání a další fenomény, které tvoří určité předporozumění, se kterým čteme jakýkoliv text. Navíc celá staletí byli lidé negramotní, a přesto nepochybujeme, že Ježíše znali.

Jednota v povýšenosti

Z výše uvedených důvodů nemůže existovat jeden jediný správný výklad Písma. Naopak, ty církve, které si myslí, že ho mají, mají velmi blízko k sektám a skutečně se tak často chovají. Tam totiž jednotu ve výkladu najdete. Zároveň to ale vede k povýšenosti a nesnášenlivosti.

Nyní si možná řeknete, že závěrem je rozpliznutí se v relativismu a nejistotě. Není to tak. Chci napsat, že nevěřím v doktríny, ale v Krista. Věříme ve slovo, ale Slovo, které se stalo tělem. Naše jistota pak není v našem jediném správném výkladu

Písma, už vůbec ne v naší správné doktríně, ale v Kristu. V Bibli hledáme oslovení Kristem, a to se liší, tak jako se od sebe liší různé vztahy.

Doktríny potřebujeme, protože nám pomáhají systematizovat naši víru a naše poznání Boha. Zároveň se ale jedná jen o škatulky – byť potřebné – a do těch se Bůh prostě nevejde, tak jako se do škatulek nevejde žádný vztah. Vztah má dynamiku, mění se. Proto nakonec musíme vyznat, že poznáváme jen zčásti. Věříme ne proto, že už konečně vše víme, že jsme konečně objevili ten jediný a správný výklad, ale navzdory tomu, že někdy nevíme. Jedná se o jistotu vykoupenu hledáním a někdy i nejistotou.

Dál budu číst Písmo, dál se budu prát s některými texty, dál budu věrný své tradici včetně našich doktrín a zároveň toto mi nebrání učit se od druhých, kteří mají svoje škatulky posunuté jinak. Snad to platí i obráceně. Pak se totiž naše jistoty nemusí stát zdrojem nesnášenlivosti. ■

100 ROKOV PREBUDENECKÉHO HNUTIA NA SLOVENSKU Z POHĽADU MALEJ OBCE OZDÍN

(Zo stretnutia seniorov v CB Bratislave dňa 27. 3. 2025)

MILAN HALŽA,
CB Bratislava- Cukrová

Vďaka práci Zuzky a Jozefa Bánovcov, kazateľa Petra Kučeru, Darinky Komrskovej a predtým Dáši Danelovej a ďalších, sa v CB Bratislava stretávajú seniori (65 plus) pravidelne. Je to zaujímavá a tvorivá práca myslících ľudí. Tu si živo uvedomujem, že my, seniori, nie sme ešte na odpis, po záruke, ešte nám neodzvonilo. Sme aktívni. A máme jednu dôležitú výhodu voči mladšej generácii: sme tak povediac, ako to vidím, „seniori v pluse“. Prečo? Už sme raz zakúsili Božiu vernosť v neľahkých časoch totality. S Božou pomocou sme zvládli neľahké časy. Sme seniormi so skúsenosťou Božej vernosti. To je to naše „plus“ nám dané od Boha. Naše stretnutia tak beriem ako stretnutia „seniorov v pluse“.

Podnety pre zorganizovanie stretnutia

V roku 2024 sme si pripomínali 100 rokov bratislavského zboru. Pri predstavení začiatkov zboru a jeho vzniku Jozef Uhlík spomenul, že koľko ľudí, aj z mimo Bratislavy, boli členmi zboru, napr. aj z takej malej obce ako je Ozdín. Napočítali sme ich osem. Druhým podnetom bol poznatok z dejín cirkevného zboru v Ozdine. Tam som sa dočítal,

že v roku 1923 tu bola postavená modlitebňa abstinenčného spolku Modrého kríža (ďalej MK) v rámci ECAV. Tu som si uvedomil, že v súčasnosti si vlastne pripomíname storočné dejiny prebudenckého hnutia na Slovensku. Tretím impulzom pre zorganizovanie stretnutia bol jeden starý nájdenny obraz na padláši (povale) starej školy v Ozdine.

Epizóda obrazu z padláša starej školy

Bolo to niekedy po roku 2005, keď sa na padláši starej školy na Ozdine našiel obraz s textom zo Zj 21, 5: *Hľa činím všetko nové*. Našiel ho tam priateľ Stano R., ktorý jedného dňa prišiel za mnou a hovorí: „Ten obraz patrí vám do Kalinova. Vy ste tam pokračovatelia prebudeneckej línie“. Tak som obraz odovzdal do Kalinova. Lenže pani Anna Ďurišková z Ozdína sa dopytala, že obraz je v Kalinove, vyslala tam svojich dvoch bratov, aby ho doniesli späť na Ozdín „lebo patrí nám, Ozdínčanom“. Jej bratia to tak aj urobili. V ich dome ho objavila Slávka Šicková. Bol to obraz, ktorý ako dieťa vidala zavesený v modlitebni na Ozdine s rámom z rozbitých sklíčok. Historická hodnota obrazu tkvie v tom, že na text z obrazu údajne kázala aj Kristína Royová. A ešte niečo. V roku 2024 zomrela v Ozdine Anna Ďurišková vo veku 91 rokov, aktérka návratu obrazu na Ozdín. Pri tej príležitosti som prítomným veriacim v modlitebni ECAV a celej rodine Ďuriškovej rozprával o obraze, jeho význame, ale aj jeho odkaze. Obraz je späť v obci. Má čestné miesto v evanjelickom zbore. Také je pokračovanie obrazu – z padláša na čestné miesto v zbore. Bude mať v obci pokračovanie aj prebudenecská viera v Boha – z obrazu do ľudských srdiec?

Evanjelium na plný zásah

Ozdín bol začiatkom 20. stor. jedným z dejísk prebudení na Slovensku. Evanjelium zasiahlo viaceré obce v Novohrade a v Malom Honte: Málinec, Uhorské, Hradište, Kalinovo, Váľkovo, atď. V Ozdine bolo prebudenie také silné, že zasiahlo celú obec. Kristína Royová spomína: „Zatiaľ prišlo evanjelium z Tisovca do Novohradu. Zvlášte bola ním zasiahnutá dedinka Ozdín.“ (*Za svetlom a so svetlom*). Obec nie je veľká, do 300 obyvateľov, takže ľudia sa tu dajú spočítať. Zaujímavosťou bolo, že sa vtedy celá obec vtesnala na jednu fotografiu. Nevieme, koľkí sa znova narodili, prijatím Ježiša do svojho srdca a svojho života, ale vieme, že sa celá obec obrátila od alkoholu k Bohu. Miestny krčmár opustil obec, nemal zákazníkov a ani tržby. Ľudia namiesto vysedávania, popíjania a vedenia krčmových rečí, si v prácach vzájomne pomáhali. Ducha vzájomnej pomoci môžeme v obci sledovať dodnes. Obec je, ako sa hovorí, „su-

chá“, čo znamená, že v obci nie je krčma. Krásne zurčiaci potok stredom dediny, ticho okolitej prírody, kopce v tvare uzdy obopínajúce obec (stade asi názov obce Ozdín : Uzda – Ozda – Ozdín), kopce Čierťaž, Chropča, priesmyk Zúbor a Vrchhrad, neďaleká rieka Ipel' pod horami Slovenského Rudohoria s krásnymi turistickými trasami sú veľkým darom pre život v obci aj chalupárov. Tu sa konali viaceré konferencie MK v rámci ECAV (1907, 1917, 1947) na ktorých sa zúčastňovali aj sestry Royové.

Evanjelium z Tisovca do Novohradu

Ako prišlo evanjelium do Novohradu a konkrétne do Ozdína? Jednu z ciest poznáme. V Tisovci Ján Šturman, správca tunajšej novozaloženej bryndziarne (okolo r. 1900), odoberal časopis *Betánia* s prílohou *Pomôcka pre čítanie Biblie*. Časopis *Betánia* vydával Ján Kostomladský z Brna. Ján Šturman so skupinou ľudí sa stretávali po bohoslužbách populudní na modlitbách a pri čítaní Biblie. Z Tisovca pochádzala aj J. Manicová, veľká pomocníčka a spolupracovníčka sestier Royových. Ján Šturman chodieval do Novohradu kupovať mlieko na výrobu bryndze. No viacej ako mlieko ho zaujímali ľudské duše, ľudia, s ktorými sa rozprával, ktorým svedčil o viere v Krista a o spáse človeka skrze Neho. Tak sa stalo, že sa z Ozdína vybrala trojčlenná delegácia

do Tisovca, aby spoznali pobožnosti spojené s čítaním Biblie, modlitbami a vedením k osobnej viere v Krista a priniesli popoludňajšie bohoslužby aj do Ozdína. Miestny farár sa nestaval proti, „lebo však to bola tá prvotná viera kresťanov, že sa aj apoštoli schádzali po domoch“. Bohoslužby ako aj evanjelium a abstinencia sa v obci silno ujali. Vďaka aj aktívnej práci

Samuela Činčuráka, ktorý do obce prišiel z Dolnej zeme a činnosť ďalej podnecoval. Bola tu práca aj iných bratov z rôznych kútov Slovenska, ktorí prebudený Ozdín navštevovali. Nepochybne najsilnejší vplyv mala práca sestier Royových. Tak sa stalo, ako bolo spomenuté, že už v roku 1923 bola v Ozdine postavená modlitebňa a po Starej Turej mal Ozdín druhý najväčší počet členov v abstenentskom spolku v MK. Obrátenie, znovuzrodenie a osobná viera v spoločenstve veriacich boli silnou zbraňou, ako premôcť alkoholizmus, ale aj nájsť spásu v Kristovi a nový život osobne a aj v rodine. Podarilo sa.

Samuel Činčurák a Ján Trebuľa

Osobitne sme si pripomenuli prácu misijného pracovníka Samuela Činčuráka v Ozdine približne v rokoch 1903 – 1949, kedy z obce odišiel, a potom bol uväznený. Tak isto bolo potrebné sa zastaviť pri práci evanjelického farára Jána Trebuľu (v Ozdine od r. 1949 do roku 1959). Na stretnutie mal dôjsť jeho pravnuček zo Starej Turej. Pre pohreb v rodine nemohol. Stretli sme sa neskôr, čo nás znova obohatilo.

Prácu Samuela Činčuráka nám predstavil Jozef Uhlík. Misijná práca Samuela Činčuráka siahala až do Nyiregyházy v Maďarsku. J. O. Markuš o ňom napísal. „Misijnú prácu tu v Nyiregyháze začal S. Činčurák, rozdúchaval ju a oheň práci potom dodal Ján Roháček“. V Nyiregyháze bolo veľké prebudenie v rokoch 1906 – 1912. Samuel Činčurák sa stal, tak povediac, čestným členom obce. Bol literárne činný. Po prevatre v r. 1948, ho ešte urobili predsedom MNV a potom bol zatknutý. Na následky väzenia v r. 1952 aj zomrel.

Pán farár Ján Trebuľa, prišiel do obce v roku 1949. Bol obľúbeným duchovným, praktickým človekom a podľa miestnych, dobrým duchovným. Nakoľko mal živú prácu s mládežou a aj ďalej sa zastával prebudených veriacich v obci, bol v roku 1962 zatknutý a uväznený. Jeho prácu a život prehľadným spôsobom priblížil jeho syn Tomáš.

Rodáci z Ozdina v bratislavskom zbore

Samuel Spišiak – Jeho otec Pavol Spišiak bol laickým pracovníkom slúžiacim slovom, bol prvým cirkevným dozorcem z gazdov v obci. Bol to on, ktorému dali slovo aj na prebudeneckej konferencii v Prahe za účasti bratov Adlofa a Urbánka. Samuel Spišiak tiež slúžil slovom. So svojou manželkou Annou zredigovali a znovu vydali všetky diela Kristíny Royovej, čo je obdivuhodnou a jedinečnou prácou na Slovensku. O jeho živote a práci referoval syn Bohuš Spišiak.

Anna Fabriciová, rod Ďurišková – Akademická maliarka, umelkyňa, v tej dobe patriaca k slovenskej umeleckej špičke, ktorá so svojím manželom Ondrejom Fabricim mala stále otvorený dom pre hostí a pre pomoc núdznym. Referovala dcéra Slávka Šicková, Fabrici.

Vladimír Betina – Vysokoškolský profesor, pre vieru uzatvorený v laboratóriu pre zákaz prednášať. Vydal viacero odborných publikácií a učebnicu Mikrobiológie, pracujúci v samizdate pod pseudonymom Enrico Banti, kreacionista, vedecká osobnosť, národne citiaci a duchovne pracujúci ako laický kazateľ s dekrétom, básnik, prekladateľ a tvorca nových piesní, pracujúci na Kresťanskom spevníku. Jeho život, národné čítanie a jeho duchovné zmýšľanie aj s dvoma básňami nám priblížila jeho dcéra Ester Halžová, rod. Betinová.

Lýdia Kuceková, rod. Mlynárová – Lekárka pomáhajúca mnohým v zdravotnej oblasti, stála

po boku svojmu mužovi L. Kucekovi, slúžiacemu v zbore. Písomne referoval jeho syn Peter Kucek.

Dušan Ďuriška – Zaspomínali sme aj na brata Dušana Ďurišku – tí, ktorí sme si ho pamätali: chlap ako hora, poctivý pracovník, najmä pri stavbe bratislavskej modlitebne. Pamätáme si ho ako vyrovnaného človeka a otca Martina Ďurišku, bratislavského aktivistu X lógie – hľadania výšin.

Slávka Šicková Fabrici o obraze

S manželom priviezli obraz *Hľa činím všetko nové* na stretnutie z Ozdina do Bratislavy. Bola to živá prezentácia. Rozprávala, že obraz bol „tým jej obrazom z detstva“, ktorý sa hlboko vžil do jej srdca a pamäte. Rám obrazu bol poskladaný z rozbitých sklíčok. Rám a aj text obrazu *Hľa činím všetko nové* ju inšpirovali v jej tvorbe a práci dávať dohromady rozbité detské duše cestou arteterapie. Rám obrazu renovoval manžel Ján Šicko.

Ďalej hovorila o povznesení stavu domu Samuela Činčuráka v Ozdine. (Údajne mu Emil Komárik, ako malé dieťa, sedával na kolenách).

Aký odkaz má prebudenie pre dnešok?

Pýtam sa sám seba, aký odkaz nám necháva pre dnešok prebudenecské hnutie spred 100 rokov? Je toho viac, ale spomeniem aspoň 4 povšimnutia hodné poznatky:

1. Osobná viera v spoločenstve veriacich. Prijatť Ježiša do svojho srdca a svojho života a veriť v Neho, je platné aj pre dnešok. Doba dnešného individualizmu a podnikania na vlastnú päsť, by nás nemala odvrátiť od budovania osobnej viery v spoločenstve veriacich v otvorenosti a láske.

2. Miesto evanjelia v zbore. V prebudeneckých obdobiach, ktoré prebiehali súbežne s obdobiami národného obrodovania (roky 1848 – 1856 – 1861 – 1898 a 1918) malo evanjelium o viere v Ježiša Krista svoje pevné miesto v zbore, v zhromaždeniach veriacich. Išlo o evanjelium o Božej láske a o Božej milosti, ktorú prijímame vierou a snažíme sa chodiť vierou v láske, pravde, nádeji a vďačnosti. Aké miesto má dnes evanjelium v našich zborech? Je naša činnosť, aktivity, programy späté s evanjeliom ako východiskom a zdrojom života? Evanjelium je mocou Božou na spasenie a na život večný každému veriacemu v Ježiša, Božieho Syna. Má evanjelium u nás, v našich zborech a v našich srdciach a práci príslušné pevné miesto a príslušný rešpekt?

3. Viera v láske a záujem o ľudské duše. Kto je veriaci, či je to muž alebo žena, tak sú nám bratia a sestry a priatelia v Kristu. Nie v uzavretosti, ale v otvorenosti a v láske. A k tomu patrí aj záujem o ľudské duše a láska k ľuďom zvonka. Niečo z toho bolo dosť silné v prebudeneckej dobe.

4. Činorodá práca. V *prácach nie lenivý, duchom vrúcí, Pánovi slúžiaci* (Rim12, 11). Nápis na náhrobnom kameni Samuela Činčuráka v Ozdine. Pracovitosť sa odrážala nielen v jeho duchovnej,

ale aj širšej oblasti jeho života. Vyznal sa v hospodárstve, jeden čas bol richtárom obce, jeden rok aj predsedom MNV, duchovne činný a pracoval aj literárne.

Pokračovanie prebudeneckej línie po roku 1948

Po roku 1948, teda po prevrate a po zákaze činnosti MK práca v obci začala pomaly upadať. Ako-tak žila ešte do roku 1962, keď bol zatknutý Ján Trebuľa. Predpokladom pokračovania prebudeneckej viery boli statoční ľudia, ktorí sa roka 1948 nezľakli a hľadali alebo dali k dispozícii svoj dom, aby evanjelium malo ďalej svoj priestor a pokračovanie – v Bratislave, Starej Turej, na východnom Slovensku, na Gemeri, v Above atď. Čo sa týka Novohradu – pokračovaním bolo Kalinovo. Napriek tlaku zo strany štátu, títo statoční ľudia, ktorí sa nezľakli, pracovali ďalej pre Pána. Hoci ich činnosť, služba, možnosti, obdarovanie, schopnosti, nadanie boli zo strany štátu tvrdo obmedzované a mali v civilnom živote pozatvárané dvere, boli tlačení za múry modlitebni a kostolov – aj tak neprestali pracovať a šíriť Božie kráľovstvo a vieru v Krista Pána na

svojom pracovisku. Svojím životom a vierou dúfania v Boha v láske a v pravde. Aj naša doba dnes potrebuje statočných ľudí, veriacich, v otvorenosti, v láske a v pravde. Čaká nás ďalšie pokračovanie veriacich? Dúfam silno, že áno.

Záverom

Stretnutie seniorov malo podľa viacerých dobrú odozvu. Prispela k tomu najmä aktívna práca a účasť prispievateľov a tematická aktualizácia. Stretnutie sa nieslo v duchu a v zmysle slov: *Pamätaj na Hospodina a na Jeho milosť, ktorú ti učinil a nezabudni na Jeho skutky* (Ž 103,2. Žalm 50, 15 zase hovorí: *Volaj na mňa, pomôžem ti a ty ma budeš oslavovať*. A iný žalm (106, 12 – 13 hovorí: *Aj volali na Neho, aj im pomohol, aj Ho oslavovali, aj v Neho verili, ale rýchlo zabudli na Jeho skutky a nečakali na Jeho radu*. My chceme pamätať na Hospodina, lebo je veľký čo do svojej milosti, ako to dokazoval aj pri prebudeneckom hnutí na Slovensku. Ale chceme pamätať na Hospodina aj preto, aby aj On pamätal na nás dnes – a pomohol nám obstať ako veriacim v dnešnej neľahkej dobe.

Vladimír Betina

VČERA A ZAJTRA

Za našou dedinou
cintorín s krížami zo starých dôb.
Tam ako chlapec som chodieval
starému otcovi ovenčiť hrob.

V tôni lip stáročných
neznámi dedovia
dávno sa rozpadli
pod zemou v prach.

Bol som ich navštíviť
v záhrade mlčania.
Ku hrobom som sa ich spýtať šiel:
Povedzte, dedovia ,
aký ste za živa dosiahli cieľ?

Postavil som nový dom,
jeden mi odvetil.
Druhý dal odpoveď:
Role som prikúpil.

Tam s dušou vzrušenou
nad hrobmi starými
ruky som pozdvihol
v modlitbe k nebesiam:

O ' , Bože na nebi,
Ty mojou spásou buď.
Daruj mi budúcnosť
a nedaj zahynúť!

Až moji vnuci raz
a vnuci mojich vnukov
pri mojom hrobe budú stáť,
aby tam smeli povedať:

Tu leží dedo náš,
ktorému večný Boh milosť dal,
že rodu svojmu poslanie
na zemi vyzískal
a dal mu nový smer,
keď Božie deti vychoval
zo svojich synov
a zo svojich dcér!

ZA KAROLOM TICHÝM

ŠTEFAN MARKUŠ, CB Bratislava

Karol „odišiel si z tohto čudného sveta skôr ako my“. Týmto slovami sa lúčil Albert Einstein, keď zomrel jeho priateľ Michele Besso. Rodine stihol napísať list, v ktorom vyjadril ľútosť, že „milovaný Michele náhle *odcestoval* z Zürichu a *prestahoval* sa do iného mesta“.

Pozostalých záhadne však ubezpečil že „Michele sa premiestnil iba do inej polohy“. Einsteinovi bolo ľúto, že z mesta, v ktorom žije, nemôže zatiaľ „odídeného“ navštíviť, ale všetkých uistil, že „nové súradnice Michele nie sú o nič menej reálne, ako tie, ktoré zanechal“. Geniálny vedec 20. storočia smrť priateľa nepokladal za mimoriadnu udalosť, pretože jeho priateľ predsa žije naďalej – aj po smrti –, ibaže momentálne sa s ním nedokážeme skontaktovať. Nevieme, či pozostalých potešil. Pre nás tá analógia priestoru a času je veľmi silná. Je istotou, že Levica či Dolný Kubín naďalej existujú, aj keď sme mimo tých miest. Raz, nevieme presne kedy, sa určite stretneme. Sme presvedčení, že Karol nás predišiel s vedomím tejto reality. Navyše vieme, že Karolovi je už dobre – on zase vie, že nám je stále zle.

Zostali nám spomienky a spoločné zážitky. Obavy a znepokojujúce príbehy, nevieme ako dlho nás budú naďalej sprevádzať. Tie Karola už netrápia – zanechal ich nám. Po sebe však zanechal viditeľné stopy. Nezmenil svoju polohu len tak... Karol nás svojim životom poznačil. Celá naša rodina sa k tomu nezvratne priznáva. Zostali spomienky, ktoré z pamäti nevymiznú. Stretávali sme sa pri rôznych príležitostiach – na stavbách modlitebni, pri stavebných úpravách našej chalupy v Liptovskej Porúbke, na seniorských pobytoch, pri bohoslužbách

v Dolnom Kubíne, aj rodinných stretnutiach a na potulkách v prírode. Obohacovali nás témy rozovorov a spolu sme sa modlili. Vždy sme chceli porozumieť daniu v našich rodinách, uvažovali o poslaní cirkvi a spoločne sme si pripomínali aj strážili

duchovné dedičstvo našich predchodcov. Medzi nami jestvovalo prazvláštne fluidum, ktoré obohacovalo a pomáhalo k porozumeniu. Karol bol drevársky inžinier, navyše dobrý remeselník, miloval výrobky z dreva. Na liptovskej chalupe, kedykoľvek sme sa pozreli na dokonalé drevené obklady v podkrovnej izbe, či na dreváreň nad potokom, sme spomínali na Karola. V byte na Čaklavskej ul. v Bratislave nám skonštruoval knižnicu a nábytok do predizby. Karol bol vynikajúci včelár. Jeho včelín na okraji Dolného Kubína zbúral medveď, keď sme upratovali spúšť po nájazde dravca iba žalostil, že „ten včelín som mal vybudovať z hrubších dosiek“. Nevzdával sa,

postavil iný na novom mieste. O živote včiel nám rozprával zaujímavé príbehy. Vysvetľoval nám organizáciu a kooperáciu práce včiel v úli. „Keby sme aj my dokázali tak oddane spolupracovať“ – poznamenal raz. Milý Karol, posielame odkaz v tvojom materinskom jazyku: **Brzy na shledanou!** v nádeji, že na tvojich nových súradniciach vo večnosti nás očakávaš. My, na našich pozemských súradniciach zatiaľ: „Ulpievame, nevediac sami na čom. Až príde deň a osud do nás vkročí. Rozplačeme sa. No takým čistým plačom, akoby anjel umyl naše oči. A potom zjasnie, čo nám bolo tmavé. Uvidíme liezť mušku v Božej tráve“ (Milan Rufus).

V Bratislave, 10. mája 2025 ■

„Ja som vzkriesenie a život!“ povedal Ježiš. „Kto vo mňa verí, bude žiť, aj keby zomrel.“
A kto žije a verí vo mňa, nezomrie večnou smrťou.
Ján 11,25-26

So zármutkom v srdci Vám oznamujeme,
že náš otec a dedo

KAROL TICHÝ

zomrel 24. apríla 2025
vo veku nedožitých 91 rokov

Spomienková bohoslužba sa bude konať 10. mája 2025
v Cirkvi bratskej v Leviciach, S. Chalupku 622/7
o 10.30 hodin.

Vítězslav Tichý s rodinou
Mojmír Tichý s rodinou

HODENÝ DO HLBINY

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

Vtedy sa tí mužovia náramne preľakli a povedali mu: Čo si to urobil? Tí mužovia totiž vedeli, že uteká pred Hospodinom, lebo im to povedal. Potom mu riekli: Čo máme urobiť s tebou, aby sa more pod nami utišilo? Lebo more sa búrilo čoraz väčšmi. On im odpovedal: Chyťte ma a hod'te do mora, a ono sa vám utíši, lebo viem, že pre mňa sa strhla táto veľká búrka nad vami. Nato chytili Jonáša, hodili ho do mora a ono prestalo zúriť (Jonáš 1, 10 – 12, 15).

V biblických časoch bola hlbina mora považovaná za sídlo zlých mocí. V tomto príbehu symbolizuje chaos a odpor voči Hospodinovi. Keď sa námorníci na lodi pýtajú, „čo máme urobiť, aby sa more utišilo?“ S najväčšou pravdepodobnosťou ako pohanovia veria, že treba priniesť obeť silám mora, aby bol ich hnev utišený. Jonášova odpoveď je šokujúca: *Chyťte ma a hod'te do mora, a ono sa vám utíši...* Jonáš namiesto toho, aby sa obrátil k Pánu Bohu a robil pokánenie, chce uprostred toho všetkého chaosu zomrieť. Chce veľkodušne priniesť obeť, aby sa more utišilo. Napadlo mi, ako často sa vrháme strmhlav do temnoty veriac, že nemáme inú možnosť. Ako často namiesto pokánia zo seba robíme obeť a hádzame sa do víru sebalútosti a negatívnych myšlienok. A namiesto toho, aby sme kľakli na kolena a hľadali Hospodina, keď sa okolo nás búri more temnoty, prinášame svoje vymyslené obeť, aby sme utišili svoje svedomie. A pritom máme pocit, že utišujeme Boží hnev... Hovoríš si: „Síce som sa tento týždeň nemodlila, ale Hospodin musí vidieť, čo všetko teraz robím, že mám toho priveľa.“ Myslíš si, že Boh by azda mal utíšiť svoj hnev, keď mu odrapočeš jeden Otčenáš každý večer, zaplatíš si cirkevný príspevok, alebo sa zapojíš do nejakej služby v cirkvi? Boh nechce Jonášovu obeť. Jediné po čom Boh túžil bolo to, aby Mu Jonáš znova odovzdal svoj život a nechal sa Ním viesť. Boh môže upokojiť všetko, čo sa v našom živote búri ako nejaké zlé sily. Môže dať do poriadku chaos, v ktorom sme sa

ocitli. Avšak nestane sa to na základe žiadnej tvojej obeti. Stane sa to iba vtedy, keď Mu to dovoľíš. Boží syn, Ježiš, bol hodený do hĺbín pekla medzi najtemnejšie sily, aby ich zničil. Bol podhodenný smrťou, no zvíťazil nad ňou. On je jediná obeť, ktorá bola prinesená na utíšenie oprávneného Božieho hnevu voči nám, aby nik nemusel prinášať obeť za svoje zlyhania. Jeho obeť stačí. *On je obeťou zmierenia za naše hriechy, a nielen za naše, ale aj za hriechy celého sveta (Jn 2, 2). Kto verí v Syna, má večný život. Kto však odmieta Syna, neuzrie život, ale spočíva na ňom Boží hnev (Jn 3, 36).* ■

Z ROKOVANIA RCB

APRÍL 2025

Porada Rady Cirkvi bratskej sa konala formou zoomu.

Rada začala stretnutie biblickým zamyslením, ktoré pripravil Petr Kučera a ďalej zdieľaním a modlitbami.

Predseda Rady informoval Radu o náplni svojej činnosti počas marca;

Rada rozhodla:

že odporučí Konferencii na schválenie prvý (tzv. tretinový) z dvoch predkladaných variantov novej Metodiky rozdeľovania príspevku štátu;

že predloží Konferencii návrh na rozdelenie kladného hospodárskeho výsledku za rok 2024 vo výške 9 448 eur takto: 4 086 eur Fond na kúpu nehnuteľnosti pre ústredie, 602 eur Fond mzdy ústredia, 4 000 eur Fond Levita, 760 eur Nevysporiadaný HV minulých rokov;

Rada schválila:

Návrhy na zástupcov v orgánoch Spoločnej konferencie na obdobie 2025 – 2028. Do Predsedníctva Spoločnej konferencie 2028: Miroslav Haszicz a Dušan Čičel, do Komisie pre Ústavu: Bohdan Roháček, Štefan Evin, Mário Szenpéter a do Komisie pre Duchovné zásady a Vyznanie viery: Juraj Institoris, Todd Patterson, José Aguilar Calvo.

Rada vzala na vedomie:

správu kazateľa Jána Máhrika zo služobnej cesty v USA;

že Jaroslav Tomašovský bol dňa 13. apríla 2025 inštalovaný za kazateľa Zboru v Leviciach;

Ďalej Rada:

zaoberala sa podnetmi zo stretnutia Finančného odboru a zo zoomového stretnutia správcov a hospodárov zborov;

zaoberala sa prípravou májovej Konferencie CB;

diskutovala o možných termínoch volieb a inštalácii kazateľov v lete a na jeseň roku 2025;

prostredníctvom Todda Pattersona sa oboznámila s aktuálnou situáciou a plánmi na Katedre teológie a katechetiky UMB; ■

Spracované z podkladov RCB

SLÁVME SLÁVNE

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

Možno spomienku vyvolal rozruch okolo účasti R. Fica na oslavách ukončenia vojny v Moskve – v hlavnom meste „Slávov slávných“ – v hlavnom meste osloboditeľov strednej Európy, a teda aj Československa, od fašistov. „Neb raději k velikému přivíh tomu tam se dubisku...“, nabádal pred 200 rokmi J. Kollár Slovákov. Pod „velikým dubiskom“ rozumel Rusko, ktoré malo zachrániť Slovákov pre maďarizáciou. Ale dnes, keď synovia „Slávov slávných“ vedú vojnu na Ukrajine, sa jednoducho nepatrí podávať si ruku s vodcom „velikého dubiska“, ktorý vojensky napadol a vraždí v susednom štáte.

Chcel som v tomto mesiaci lásky a slávných výročí, aby z orecha spadlo aspoň pár dobrých, pozitívnych plodov. Už dávno túžim napísať pozitívny komentár o niečom, čo sa deje na Slovensku. Ale akosi toho pozitívneho veľa neviem nájsť. Hoci, možno by aj bolo, keby... Vyberiem len jednu oblasť – dopravu. Diaľnica na Kysuciach, ktorá má byť súčasťou medzinárodného diaľničného koridoru od Baltu po Stredozemné more. Minister Ráž slávnostne oznámil, že všetko je schválené a na jeseň by sa malo začať stavať. Chvályhodné, keby tento medzinárodný projekt nevznikol pred viac ako desaťročím a keby Poliaci a Česi už neboli na našich hraniciach... Alebo spoločný projekt s Rakúskom o vybudovaní vysokorýchlostnej železničnej trate Bratislava – Viedeň. Tiež vznikol v rovnakom čase – Rakúšania sú už na hraniciach, my začíname stavať. No minister Ráž sa pochválil, že ideme nakúpiť vysokorýchlostné vlakové súpravy za stovky miliónov eur. V čase konsolidácie, keď

Za nami je máj. Podľa českého básnika K. Hynka Máchu (1810 – 1836) „lásky čas“, podľa komunistov za socializmu mesiac slávných výročí: 1. máj – Sviatok práce, 9. máj ukončenie II. svetovej vojny (vtedy podľa dátumu podpísania kapitulácie Nemecka Sovietmi, dnes 8. máj – dátum podpísania spojencami).

My starší si možno ešte pamätáme 1. máje ako povinný sviatok: ako deti červené pionierske šatky, ako mládež modré zväzacké košeľe. A ako dospelí sme podpisovali pred sprievodom prezenčné listiny. Tento rok sa mi pri 80. výročí ukončenia vojny vynoril z pamäti výrok Jána Kollára spred 200 rokov: „Slávme slávne slávu Slávov slávných“.

sa ľudia skladajú na chod štátu a naše železničné trate sú približne v stave ako naše mosty a pribúdajú kilometre, na ktorých idú vlaky štyridsiatkou... A tak by som mohol pokračovať, že by mi nestačil ani celý Dialóg, a nie to jedna strana. Lebo naši vládcovia majú inú a jedinou prioritu – ovládnutie štátu. Až mi prešiel mráz po chrbte, keď som počul v správach, že Slovensko je v takej zlej bezpečnostnej situácii, že musela zasadať Bezpečnostná rada štátu. S prekvapením som sa dozvedel, že nepriateľ nestojí na hraniciach, ale už je na Slovensku. Je to nenávisť, ktorá rozdelila Slovensko pomaly do občianskej vojny. Preto treba prijať tvrdé bezpečnostné opatrenia proti šíreniu nenávisťi. Ale tak – koalície-demokraticky – opatrenia nie obojstranné, ale iba proti opozícii. Veď tá sa oháňa sekarami a výhražnými transparentmi na námestiach. V tejto súvislosti premiér robí už prvé kroky: keďže opozícia využíva nedeľné politické besedy v televíziách a rádiách na šírenie nenávisťi, treba ich v nedeľu zrušiť. Nech sa ľudia aspoň v nedeľu upokoja. A ako? – On osobne a SÁM sa obetuje a bude robiť tlačovky, a tak zabezpečí na Slovensku pokoj. Samozrejme – budú v nedeľu. Nuž, takéto „besedy“ si my starší, okrem pionierskych šatiek, zväzackých košiel a povinných 1. májov, tiež pamätáme: jednotne... pod vedením... povinne! No nechcem skončiť spomienkou na socializmus.

Začal som Kollárom, Kollárom aj skončím: „Aj zde leží zem ta, před okem mým smutně slzícím, někdy kolébka, nyní národu mého rakev“.

KRÍŽOVKA

„Nepotrebujeme ani tak pomoc priateľov ako istotu...” Epikuros

Autor: Peter Kailing	Ženské meno	Mačkovitá šelma	Časť cyk- listických pretekov	Kockov. vzorka (látky)	POMÔCKY Azero, Ant, Olza, Elek	Náprava	Pátrač	Štát v Afrike	Zmenkový ručiteľ
Pseudonym hudobníka Jar. Kaisera					8-veslica				
Hádže, vrhá					Situácia				
					TAJNIČKA				
Vyhynutí kočovníci					•	Olympia (dom.)			
	Kôľňa	Dovtípil sa Výr. zn. čes. nákl. áut			•				
Kráčala				Horí (bás.) Darina (dom.)	•			Túz	Hora
Okrem iného (skr.)			Dohliadol Pomerne dost'		•				
Stredoame- rický štát					•		Česká predložka Odkiaľ		
Bolívijska rieka					•	Volanie o pomoc Štiepka, trieska			
	Oco	Medvedík (hračka) Žni			•			Nos	Predpona (proti)
Akáže				Ženské meno Povzdych (och)	•				
Benátsky cestovateľ (Marco...)					Raj				
Úžitok					Zvyšok, zostatok, nedoplatok				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 4/2025

Prijmi sa tak, ako si – s vedomím, že tvári môžeš dodať krásu SVOJHO SRDCA.

Knihu Stopy kráľov posielame Ing. Božene Halžovej z Vranova n. Topľou. Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy: svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHR do 5. 6. 2025. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 6-7/2025.

Stranu pripravil Peter Kailing

NIET PODOBNEJ KONTINUITY DEJÍN, AKO SÚ

GENERÁCIE VERIACICH

A NIET VÄČŠIEHO ZÁZRAKU, AKO JE TÁTO PRAVDA

ZBIERKA 28 KÁZNI
ZA 1924 2024 ROKOV
VÝKLADU BIBLIE
V CIRKVI BRATSKÉJ
NA CUKROVEJ ULICI
V BRATISLAVE

Václav Linhart

Ladislav Mikulecký

Gustáv Sadloň

Juraj Potúček

František Čiesar

Blahoslav Čičel

Vladimír Betina

Milan Jurčo

Ján Novák

Daniel Komrška

Daniel Pastirčák

Štefan Markuš

Emil Komárík

Jan Komrška

Milan Čičel

Igor André

Josef Sýkora

Matěj Hájek

Juraj Kušnierik

Milena Uhlíková

Daniel Poloha

Josef Ban

Petr Kučera

Josef Kerekrety

Marek Markuš

Kristína Uhlíková

Dávid Kudroč

Milan Mitana

Zbor cirkvi bratskej na cukrovej ulici v Bratislave

oslavuje v roku 2024 sté výročie svojej existencie.

Dôležitou súčasťou „DNA vybavy“ tohto spoločenstva vždy bol dôraz na kázanie a výklad Biblie. Nová kniha **GENERÁCIE VERIACICH** bude obsahovať kázne kazateľov lajkov, ktorí sa v priebehu desiatročí striedali za kazateľňou a prispievali službou slova na pravidelných nedelňách bohoslužbách. Edičnému tímu sa podarilo zozbierať a pre knižné vydanie upraviť dvadástosm unikátnych textov. Každá kázeň je iná, tak ako mali ich autori iné obstarovanie či dôrazy a písali svoje biblické výklady v rôznych historických a kultúrnych kontextoch. Všetky kázne však spája spoločný vektor, ktorý ukazuje k tomu biblickému „základnému kameňu“ či „kmeňu viniča“, ktorým je Pán Ježiš Kristus a z ktorého vyrástol nielen storočný vyhonok zboru na Cukrovej, ale z ktorého vyrastá celá jeho cirkve už viac ako dvetisíc rokov. **Podporte vydanie tejto unikátnej knihy v predpredaji kúpou jedného z balíčkov kníh od autorov zo zboru cirkvi bratskej na cukrovej v Bratislave:**

1. kniha **GENERÁCIE VERIACICH**
20 EUR

2. kniha **GENERÁCIE VERIACICH**
a tri ďalšie diela:
E. Komárík TVOJMU MENU,
D. Raus PÍSEŇ:
T. Komrška ZÁPISKY Z TROLEJBUSU
50 EUR

3. kniha **GENERÁCIE VERIACICH**
a osem ďalších diel:
D. Pastirčák, Š. Markuš, D. Raus,
E. Komárík, K. Uhlíková, T. Komrška,
M. Markuš, J. Lupták (CD)
90 EUR

www.porta.sk